

Šiandien ir rytoj

ŽMOGUS IŽENGĖ
Į DROBĘ...

Žmogus, kurį tenka rašyti su didžiąja raide, Laisvės kovotojas, mūmyse populiariai vadinamas partizanu, šiais metais ižengė į lietuvių dailininkų drobes.

Kalbame apie tai, galvoje turėdami Juozo Bagdono ir Antano Rūkštelės parodas.

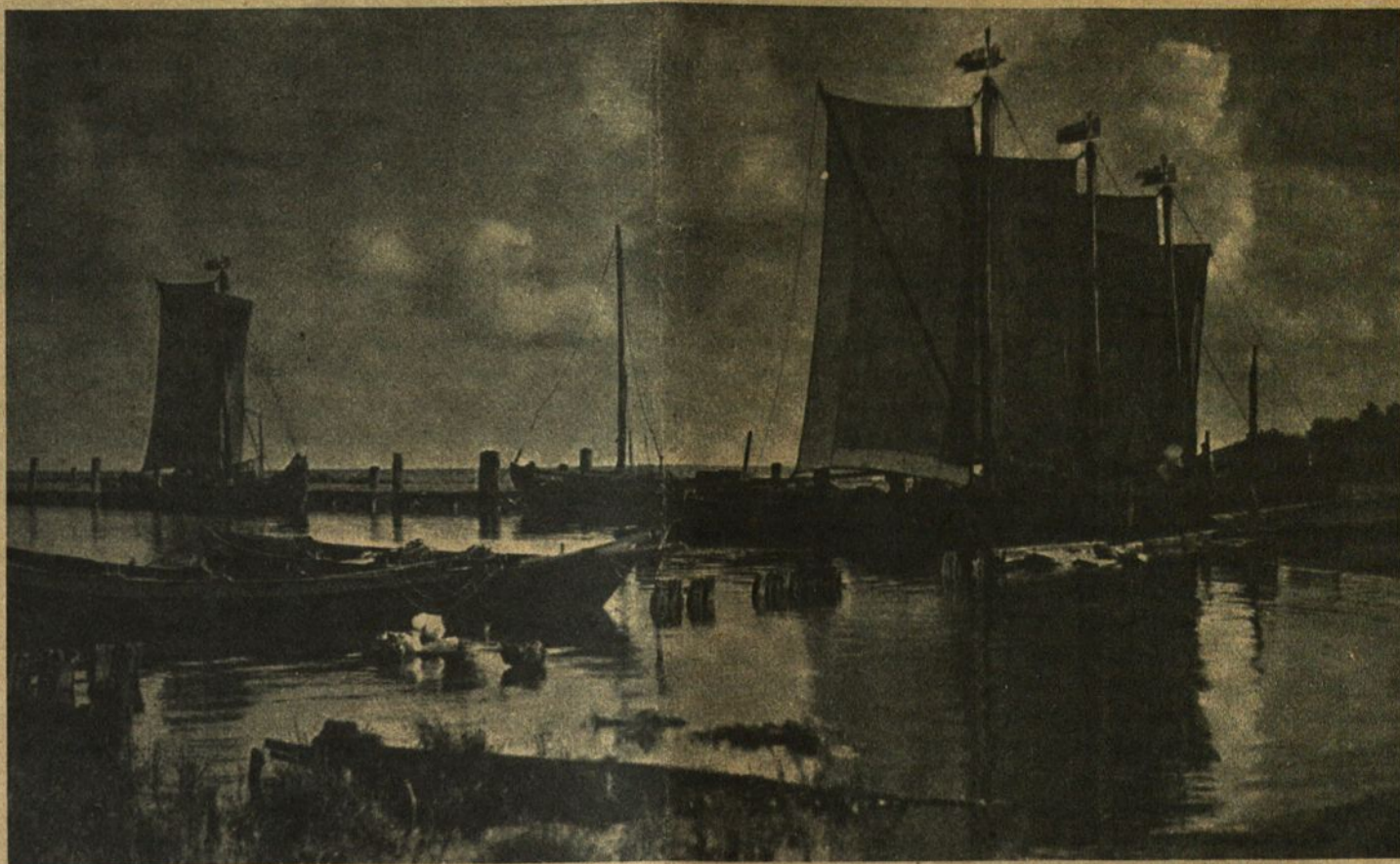
Mūsų dailės parodose iki šiol populiariausios temos kažkaip ignoravo žmogų. Figūrinė kompozicija, dargi traktuojanti žmogų realiai, buvo pradingusi dailininkų darbuose. Gamtovaizdis dominavo tematikai. Čia buvo patogu išraiškai taikyti darbo manierą, stilių, tam tikros mokyklos metodą. Greita gamtovaizdžio prie parodų stendų šliejosi ir abstraktas.

Kolorito, metodo ir medžiagos skirtybės su darė tokią gausą variantų, kad parodų lankytojas kažkaip nepasigedavo parodų rėmuose svarbiausiojo ir amžinojo dailininko kūrybos objekto -- žmogaus. Nebuvo žmogaus veido, kuris sudarą neišsamią grandinę išgyvenimams, intelekto subtilumams, kontrastams. Nebuvo žmogaus kūno, kuris yra dinamikos, polėkio ir grožio šaltinis.

Netikėtai, visame savo įtempto išgyvenimo pilnume, žmogus ižengė į dailės parodas. Dailininkai Juozas Bagdona ir Antanas Rūkštelė atkūrė Laisvės kovotojų tragiškąją būitį. Realistiniu būdu pristatytas žmogus prabilo į auditoriją savo kančios ir patoso kalba. Amžinasis pergyvenimų gausos šaltinis -- žmogaus veidas -- tapo atskleistas drobėje. Parodos lankytojas priverstas savo išgyvenimu jungtis su veikalo tūriu, vienaip ar kitaip suvokti figūrinės kompozicijos realumą, pajusti veido kalbą. Žiūrovas jau nebe žiūrovas bet paveikslas dėstomos dramos dalyvis. Toks yra realistinės, visų lengvai suvokiamos tapybos mokyklos poveikis.

Be abejo, šis naujas ir drąsus bandymas pareikšti iššūkį trafaretiniam modernizmui ne visiems priimtinas. Jau suskambėjo priekabingi šūksniai dėl Laisvės kovotojų pavaizdavimo, tuo tarpu tie patys priekabautojai nepastebi viso to falšo, su kuriuo vaizduojami prosovietiniai kareivai ir jų batališkos scenos už geležinės uždangos!

Tenka pageidauti, kad Laisvės kovotojų paveikslų nuotraukos patektų į LB švietimo ta-

VIRŠUJE: Gražioji Neringa, kuri kartu su visu Klaipėdos kraštu 1923 m. sukilėlių buvo išlaisvinta ir grąžinta Lietuvai.

NIXONO ŠANSAI

PRIKLAUSO NUO DAUGELIO 'JEI' IR NUOTAIKŲ

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Praeitame numeryje, rašydami apie demokratų kandidatus į prezidento vietą, konstatavome, kad daugumos politinių stebėtojų nuomone, Nixono perrinkimo šansai buvo geri. Žinia, tai priklauso nuo daugelio "jei"... Jei ūkinė būklė, kaip laukiama bus gera. Jei JAV-bių neišvengs kokia katastrofa užsienio politikos laukuose. Ir jei pats prezidentas nepridarys kokių taktiškų ar strateginių klaidų.

O progų tam yra labai daug. Imkime, pavyzdžiui, jo pasikalbėjimą Time magazine, kuris tarp kitko jį išrinko savo "Man of the year". Ten Nixonas tarp kitko samprotavo:

"Esu tikras, kad Jungtinės Amerikos Valstybės kaip tik dabar išnaudoja savo galią pasaulio gerovei. Visoje civilizacijos istorijoje tai galima padaryti pirmą kartą, nes tik dabar mes galime sutelkti visą savo moralinę jėgą, ekonominę jėgą, ir, žinoma, mes turime ginkluotą pajėgą priduoti svorį mūsų žodžiui... Aš turiu nepaprastą progą, -- didžiausią progą, kokią tik turėjo bet kuris prezidentas mūsų istorijoje, dėl to kad taip susidėjo kortos, sukurti naują taikos struktūrą pasauliui".

"Giriasi vyras, ir tiek" -- pasakys dažnas, paskaitęs tuos žodžius, nors juose gali būti dalis tiesos. Čia daug priklauso nuo skaitytojo nuotaikos ir žinių. Toks Walteris Lippmanas, pavyzdžiui, balsavo už Nixoną ne dėl to, kad jis jam asmeniškai imponuotų, bet dėl to, kad Nixonui, respublikonui ir užsitarnavusiam antikomunistui, bus lengviau pakeisti JAV užsienio politiką. Iš tikro, demokratų pre-

zidentui būtų sunkiau surasti kokią bendrą kalbą su kinų komunistais dėl tos paprastos priežasties, kad respublikonai tuojau pakeltų triukšmą: "žiūrėkit, parduoda Ameriką komunistams". Kai Nixonas to siekia, triukšmauja tik labai maža konservatorių dalelė.

Kiti argumentai iš konservatyvios pusės tinka ir demokratams. Girdi, prezidentas Nixonas sulaužė savo priešrinkiminius pažadus. Jis sakėsi subalansuosią biudžetą, neišvengs kainų ir algų kontrolės, nedalysiąs valstybės lėšų labdarai. Iš tikro jis tačiau gyvena su milžinišku deficitu (20-30 milijonų dolerių į metus), įvedė kainų bei algų kontrolę ir pasiūlė mokėti po 2,400 dolerių neturintiems pajamų šeimai. Konservatoriai teigia, kad jis tęs priemonių griebėsi be reikalo, o demokratai, kad per vėlai. Abi pusės suveda savo kaltininkus į vieną: Nixonas nevertas pasitikėjimo.

Galima sutikti, kad kalbėdami apie ūkišką gyvenimo sektorių konservatoriai turi tiesos ir jei infliacija šiuo metu yra didžiausia neigrovė, biudžeto subalansavimas būtų geriausias vaistas ją išnaikinti. Tačiau ta priemonė turėtų skaudžius pasėkų gyventojų daliai. Bedarbė būtų dar didesnė. Tai nepriimtina socialiai ir prezidentas, kuris to laikytųsi, greičiausiai nebūtų perrinktas. Už tat Nixonas turėjo nutolti nuo konservatorių pažiūros pačio gyvenimo verčiamas. Be to, reikia neužmiršti, kad Nixonas turi dirbti su demokratinę daugumą turinčiu kongresu, kuris ir po šių rinkimų greičiausiai bus labai panašios sudėties t.y. su demokratų dauguma abiejuose rėmuose.

Klaidų Nixonas gali pridaryti ir savo mėgiamoje užsienio politikoje. Ryškus pavyzdys yra Indijos - Pakistano karas. Mes apie jį jau rašėme ir kolumnisto J. Andersono paskelbti slapty aukštų pareigūnų posėdžių protokolai nebuvo staigmena. Niekam nepaslapstis, kad Nixonas buvo Pakistano šalininkas. Jo simpatijos atitiko ir JAV interesus, ypač Indijai susidėjus su sovietais.

Iš kitos pusės karo eigą ir galą nesunku buvo numatyti, juo labiau, kad CIA buvo davusi visai

IŠ VISO PASAULIO

• Pekino radijas, polemizuodamas su Maskva, padarė išvadą: "Sovietų politika padarys tai, kad Sovietų Sąjunga paliks dvėselienos smarvę ir po 10,000 metų istorijoje".

• Izraelis susirūpinęs imigrantais iš Sovietijos, kurių šiais metais laukiama apie 45,000. Finansų ministras Šapiro klausia, kaip tuos naujuosius imigrantus apgyvendinti ir duoti darbą, jai neužtenka Izraelyje gimusiems žydams.

• Rytų Vokietijoje praėjusiais metais buvo suimta ir nuteista 118 asmenų, bandžiusių pereiti sieną į Vakarų Vokietiją. Įtarti nori pabėgti buvo sulaikyti 151 asmuo ir 142 asmenys, kaip nepageidaujami, nuvaryti nuo sienos į krašto gilumą.

• Italijos vyriausybė patieks parlamentui įstatymo projektą, kaip pagelbėti spaudai, kuri yra atsidurusi sunkiose materialinėse sąlygose. Numatoma paskirti laikraščiams ilgalaikių kreditų už mažus nušimčius, kad galėtų sumoderninti spaustuves įrengimus, o taip pat skirti pascolas žurnalistams, atsidurusiems sunkumuose. Be to, siūloma sumažinti laikraščiams telegrafo tarifus, Italijoje bėra likę tik 70 dienraščių ir tik keli jų dar gali galą su galu suvesti, kiti išsilaiko tik politinių partijų, įmonių ar privačių asmenų paramos dėka.

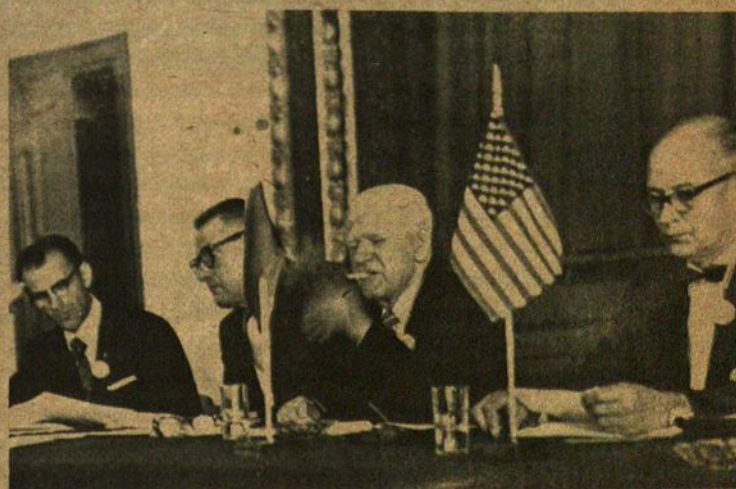
• Romoje savaitę laiko buvo bandomas be bilietų susisiektis autobusais, tikintis, kad tai sumažins automobilių judėjimą. Deja, viltys nepasitvirtino ir automobilių skaičius gatvėse nesumažėjo, o keleivių autobusuose padidėjo 70%, tačiau manoma, kad tai tik laikinai, iš žingėdumo norinčių veltui pasivažinėti.

teiseningą prognozą. Yahya Kahn režimas ne galėjo išsilaikyti ir todėl nebuvo reikalo jį palaikyti net ir žodžiu. Žinia, Nixonas turėjo kitų sumetimų pasisakyti už nedalomą Pakistaną: dėl sutartinės su Pekinu.

Bet jei iš sutartinės niekas neišeis, rinkimų akyse nesunku bus praversti paralelę: kaip generolas Kahn negalėjo išlaikyti suvienyto Pakistano, taip ir kitas generolas -- Thieu negalės išlaikyti pietinio Vietnamo. Abu juos reikėjo seniai nurašyti.

-- Po visų pasimatymų, dabar galėsiu atsikvėpti iki kelionės į Pekiną!

Detroitė įvykusio gruodžio 4-5 d.d. Vlko seimo prezidiumas, 13 kairės: J. Urbonas, A. Misūtnas, K. Veikutis ir dr. A. Damašis. J. Gaižūčio nuotrauka

JAUNIMO TEMOMIS (1)

JAUNIMO PROBLEMŲ ŠEŠĖLIS
VLIKO SEIME

Yra daug problemų žmogaus gyvenime. Sumuotos problemos sudaro grupės problemas. Kartais grupinės

problemos yra specifinės, skirtingos. Dažnai būna ir kitaip. Paskirų grupių problemos su-
tampa, sueina ir susi-

lieja į vieną.

Tokia viena, bendroji problema išeivijoje yra savo etninio identiteto išlaikymas ir išeivijos santykis su Lietuvos valstybės laisvės ir suverenumo idėja. Čia pa-
brėžtinai sakome: santykis su savos valstybės suverenumo idėja. Tačiau valstybės suverenumo problema ryškiai priešpastatoma prieš tautos nesuverenumą dabartinės tarp-
mo sąlygose. Su šitokia prepozicija prieinan-
t prie jaunimo ir "senimo" požiūrių, matome, kad jaunimo problema dingsta. Specifiniai niekniekiai atkrinta. Kiekvienas dialogo da-
lyvis, tvirtinąs, kad tau-
tai nereikia suverenumo savo teritorijoje sa-
vaip nuneigia esminius humanistinės politikos
dėsnius, nuneigia mo-
dernią ir visuotiniai pri-
pažintą teisę apsispręsti.

Apsispręsti žmogus nepajėgia atsisakyda-
mas savo laisvės, o tau-
ta savo suverenumo. To-
kie aktai laikomi nenor-

Klaipėda. Biržos tilsas per Dangės upę.

A. TAMOŠAITIENĖ

Vilties prošvaistė (litografija).

maliais, priverstiniais arba nesveikos aplinkos įtakoti.

Dviejų pakankamai jaunų vyrų (G. Karoso ir R. Sakadolskio) aktyvus dalyvavimas VLIKO seime, jų pareiškimai, užtikrinimai ir pastanga sutapti su esminiais išeivijos kovos būdais dėl Lietuvos valstybės suverenumo buvo džiugus įrodymas, kad "jaunimo - senimo" proble-
mos nėra. Tėra tam tik-
ri nuomonių prasilenki-
mai, darbo metodikos sampratos plėmai, ta-
rytum savotiška pastan-
ga vienų dairytis į par-
tines šmėkleles, kitų gi
prisipažinimas, kad "Ne-

priklausomos Lietuvos nepažįstame"!

Niekas seimenepasa-
kė, kad žmonės ir kar-
tas vienija bendroji ir
vykdymo metodais ne-
detalizuota idėja. Tuš-
čia ir nereikšminga ai-
manuoti, kad "Nepriklausomos Lietuvos nepažįs-
tame" ir pigu plačioje
konfederacijoje rūpintis
perdėm savo grupės ide-
ologija. Visus dengia ta
pati bendroji idėja. Sei-
mas gi skirtas tai idė-
jai deklaruoti.

Kaip ir "senimas",
"jaunimas" nori pabrėž-
ti savo grupės specifi-
ką. To nereikia. Tai ne-
tinka bendram darbui,
kuris paremtas ne kar-
tos chronologija, ne me-
todo vienokia ar kitokia
samprata, bet idėja. Gru-
pinė idėja suvedė ir sa-
votiškai sulydė Vliko
grupes į vieną lydinį.
Begalybė klaidų ir buvo
ten dėlto, kad neapdai-
riai regėjo medžius, o
nebematė miško bendro-
jo vaizdo. Dabar, kada
padėtis pakankamai sta-
bilizavosi, "jaunimo -
senimo" diferenciacijos
šmėkla atrodo paskolin-
ta iš liūdno praeities.

Apie paklusnumą bend-
rinei idėjai kalbėjo visi
didieji Lietuvių tautos
strategai, jo dėsniai įra-
šyti į Tautos Himną ir
spindi istorijoje kritiš-
kais tautai ir valstybei
sunkmečiais.

Bet šiame seime išaiš-
kėjo tikrai tragiškas vei-
das to jaunimo, kuriam
atstovavo G. Karosas.
Vyras deklaravo, kad
tas jaunimas, kurį jis re-
prezentuoja, nesirūpina
Nepriklausomos Lietu-
vos pažinimu (Draugas,
1971.12.23) kad jis neski-
riąs ALT ir LB darbo es-
mių, nei jų darbo meto-
dų, kad laisvinimo darbe
neįžiūri konkrečių nuo-
veikių, o dauguma nieko
nežino ir apie Vliką.

Tad ar nebuvo tai jau-
nų politinių analfabetų at-
stovavimas Vlike? Ar-
gi tinka šią grupę atsto-
vauti? Kokia tokios gru-
pės atstovavimo nauda?
Galima ir "senimo" gru-
pes atrasti ir sudursty-

ti, kurios nieko nenusi-
manyty apie bet kokią
ideologiją ir bet kokius
viršbuitinius visuomeni-
nius ir politinius sie-
kius? Bet kas tokius
atstovaus seimuose ir
suvažiavimuose? Išeiv-
ijoje yra ir puikiai
reiškiasi ideologinės
jaunimo grupės. Ar jos
negali sueiti į intelektu-
alinio jaunimo vardo ver-
tą konfederaciją ir tuo ti-
tulu įžengti į VLIKO su-
dėtį.

Tokios jaunimo konfe-
deracijos atstovas būtų
atpalaiduotas nuo dek-
laravimų, esą, mano at-
stovaujantieji nieko ne-
žiną apie Vliką ir Ne-
priklausomą Lietuvą.
Dingty ir "problema",
atremta į politinį anal-
fabetizmą ir ideologinį
žlibumą. Būtų sutaupy-
tas seimo laikas, kuris
čia netiesiogiai nuskam-
bėjo kaip kaltinamas ak-
tas šeštadieninėms mo-
kykloms, nesuteiku-
sioms pagrindinio isto-
rinio paruošimo savo
auklėtiniais ir šei-
moms kurios privalėtų
savo paaugliams suteik-
ti bent minimumą žinių
apie ideologines išeivi-
jos diferenciacijas. Juk
niekas neatstovavo "se-
nimo" politiškai žlibo,
ideologiniai kurtaus.

Šiame seime, kaip ir
kiekvienoje konfederaci-
joje, atstovaujama tegali
būti tikrai organizuo-
ta visuomenės grupė. Ši
grupė turi ateiti dirbti ne
nusiskundimams reikšti.
Reikia tikėti, kad ideologiniai jaunimo
sambūriai, apjungti
bendru savo centru, bū-
tų našus partneris Vli-
ko darbui. Tikrai tokį vie-
netą tenka kviesti Vli-
kan. Ir čia yra "jauni-
mo problemos" sprendi-
mas. Jeigu tokios jauni-
mo grupės, arba konfe-
deracijos, kol kas nėra,
apie koki jaunimo daly-
vavimą kalbama? Vliko
posėdžiai juk nėra skir-
ti politinio ir patrioti-
niai istorinio auklėjimo
problemoms.

Xerx

Šis patogus 12-os paketas iš tikrųjų yra vienkar-
tinis šaldytuvas. Jis talpina dvyliką dėžučių gero
Stroh's alaus.
Jeigu jūs atšaldote paketą, alus viduj išlieka va-
landomis šaltas.

Ir kada jūs išbaigiate alų, paketas pasitarnauja
sudėti tuščioms dėžutėms išmetimui.
Išmėginkite Stroh's beledį šaldytuvą šį savaitgalį.
Ir tikrai jis būna šaltas.

VIENAS ALAUS MĖGĖJAS KITAM

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT, MICH. 48226

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

KAS BUS IR KAS YRA?

Gruodžio 10 d. LTSR Aukščiausios Tarybos aštuntojo šaukimo antroji sesija posėdžiavo Vilniuje. Ilgi šnektų atpasakojimai užpildė Vilniuje išeinančią spaudą. Kiekviena deputatinė šnektė buvo baigiama neišvengiamu redakcijos prierašu: plovimai. Stalininio režimo schemas nuotaikose, svarbesnieji deputatai išgauna daugiau plovimų, nereikšmingoms figūroms ir plovimų būna mažiau.

Kas aušino burną per šią "aštuntojo šaukimo antrąją sesiją?" Seka ilga deputatų rikiuotė. Kiekvienas deputatas apsaigstytas ilgiausiais pristatymo titulais, nelyginant "feodalinės" eros didikas: baronas, grafas, markizas. Štai titulų grandinės:

Žemaitės rinkiminės apygardos deputatas ir Šiaulių miesto Tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas J. Ščevinskas. Dotnuvos rinkiminės apygardos deputatas, Kėdainių rajono Ažuolaičių kolūkio pirmininkas B. Akseavičius. Vingio rinkiminės apygardos deputatas, Vilniaus radijo matavimo prietaisų gamyklos frezuotojas Z. Pocevičius. Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Sveikatos apsaugos ir socialinio aprūpinimo komisijos pirmininkas, Darbininkų rinkiminės apygardos deputatas, respublikinės Kauno klinikinės ligoninės vyr. gydytojas P. Jašinskas. Spalio rinkiminės apygardos deputatas, Lietuvos KP Vilniaus miesto komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius...

Sesijos kalbėtojų sąrašas, spaudos skaičiam, pasiekė dvidešimt vieną. Koks kompiuteris suskaičiuos kiek žodžių buvo išsivaidyta "aštuntojo šaukimo antroje sesijoje"? Spauda pasitenkino dėti tik žymūnų kalbas. Tų kalbų sutrumpintas tekstas pripildė, smulkiu šriftu, ištisinį leidinio egzempliorių.

Apie ką kalbėjo deputatai? Kokiais karštais reikalais rūpintis jie suvažiuoja? Kokia nepaprastybė suvarė juos valandų valandomis sėdėti sesijų salėje ir reikšmingų deputatų pareiškimus nuploti keletą kart, o nereikšmingiems deputatams paloti, jiems žodį baigus?

Paprastai būna taip. Reikšmingieji deputatai ilgomis kalbomis detaliau jo centrinių pirminių organizacijų (kompartijos branduolio) priimtus nutarimus, būtinai vyk-

dytinus projektus. Visa tai, paprastai, jau prieš tai buvo spaudoje ir deputatai jau žino tų nutarimų ar projektų smulkesnias. Po to prasideda užtikrinimų maratonas. "Deputatai iš periferijų" užtikrina, kad visomis savo pajėgomis jie talkins anksčiau atpasakotus projektus įgyvendinti.

Vienam iš pranešėjų, LTSR ministrų tarybos pirmininkui deputatui J. Maniušui teko ilgas, pompastiškas ir kurjoziškas pavidimas. Maniušis kalbėjo apie devintojo penkmečio rezultatus. Penkmetis bus baigtas 1975 metais ir Maniušis kalbėjo apie 1975 metų ekonominį krašto vaizdą. Tai, kaip visada būna, buvo išlaikyta didžiulio optimizmo ženkle. Kiekviena produkcijos šaka privalės padidėti tam tikru, stebinančiu, nušimčiu. Krašto poreikiai bus patenkinti su kaupu. Darbo žmonių gerbūvis pasieks naujas aukštybes. Nuolatinės citatos iš L. Brežnevo kalbų, buvo Maniušio pranešimo ir pranašavimų atrama.

Pasirodo, kad 1975 metais į Sovietų Sąjungą atžengs gerbūvis. Pienas upėmis tekės, o upių krantai bus iš sviesto ir biskvitų...

Nors ir labai sutrumpintas J. Maniušio pareiškimas buvo patalpintas spaudoje, ir tas "sutrumpintas" tekstas, smulkiu šriftu, užėmė beveik visą "Jaunimo Tiesos" numerį.

"Šalies nacionalinės pajamos", pranašavo J. Maniušis, "padidės beveik 39, o pramonės produkcija -- 47 procentais. Maždaug trečdaliu išaugs žemės ūkio produkcijos gamyba, skaičiuojant 100 hektarų žemės naudmenų".

"Produkcijos gamyba" Maniušio lūpose didingai atrodė sesijos salėje. Pramonė? Kaip gi, tai nedidės, jeigu XXIV kompartijos suvažiavimas įsakė ją didinti! Žemės ūkis? Detalizuoto pranešimo tekste visos žemės ūkio šakos augtė auga savo "produkcijos gamyba".

Būdinga, kad J. Maniušis pažadėjo žemės ūkiui viršplaninius produktų supirkimus. Kaip žinia valstybės pirkiškai, yra tas lažas, kurį privalo patiekti žemdirbystė. Jeigu valstybė žada daugiau paimti, žemdirbiui mažiau palieka verstis jo ūkyje. Taip praeitais metais atsitiko su pašaru. Iš kitos pusės, principiniai vykdydami kolektivizaciją,

Klaipėda, Dangės upės žiotys. Kairiajame mole nedidelis namelis, kuriame Nepr, Lietuvos laikais buvo įsikūrę Klaipėdos Jacht Klubas ir Lietuvos Buriuotojų Sąjunga.

LIETUVIŠKOJO GYVĖNIMO NUOTAIKOS

KULTŪRINIS NUOSMŪKIS

Prieš eilę metų mūsų kultūrininkai buvo pasirašę ir paskelbę išėjimo kultūrinio nuosmūkio aktą, susilaukus didelio lietuvių visuomenės dėmesio bei diskusijų ir foji nuomonė nebuvo visiškai pripažinta nei užginčyta. Dauguma pasisakė, kad mes naujoje žemėje įsitvirtinę kultūriškai ne smunkam, bet kylam. Vis dėl-

bolševikai negali ne-flirtuoti su žemdirbiais. Jie privalo leisti "asmeninius" pagelbinius ūkius". Tai yra pagrindinis gynimasis nuo bado. J. Maniušis pažadėjo: "reikia toliau skatinti mėsos ir pieno gamybą gyventojų asmeniniuose pagelbiniuose ūkiuose". Kolūkietėiui teleidžiama turėti šeimai po vieną kiaulę, po vieną karvutę. Bet tos nuotrupos ir yra tikrai komunizmo statybos atrama žmonių apsirūpinime maistu.

Daug nuostabių "atsiekimų" pagal Maniušį bus 1975 metais! O kaip su 1971-aisiais metais? "Literatūra ir Menas" Nr. 50 rašo apie mažytį ir būdingą sovietinei produkcijai kazusą:

Priremtas prie sienos poetas, kuriam buvo užsakytas rašinys apie sovietinį gerbūvį, paaiškino straipsnio neraišymo priežastį. Pasirodo, jau kelintą dieną jis vaikšto po krautuves, ieškodamas kelių nedidelių vinukų -- atsiknojo lango stiklas, reikla prikalti. Deja, jo pastangos bergždžios -- tokios prekės Vilniaus parduotuvėse nėra. Tai kokia gali būti kalba apie prekybą kultūra, sako poetas, jeigu sostinėje, atsiprašant, vienos nusišipirksi...

to mes per dvidešimt metų kultūriniu požiūriu tikrai dauguveikėme visose srityse. Išleista daug premijuotų beletristinių veikalų. O dar daugiau nepremijuotų, daug išleista ir po platų pasaulį paskleista anglų kalba lietuviškų knygų, suorganizuota didelio masto dainų ir tautinių šokių švenčių, kultūros kongresų, meno parodų ir k. Visa tai rodo, kad mūsų kultūrinė sritis per 20 metų nestovėjo vietoje ir tai mus džiugina.

Tačiau paskutiniu laiku tolimesniu mūsų kultūriniu kėlimu tenka labai suabejoti visose srityse. Pažvelkim tik į ketletą paskutiniųjų visose lietuvių kolonijose vykstančių įvykių, būtent: tradicija vartęs naujai išleistų knygų pristatymas, jūry komisijų sudarymas, meno parodų rengimas, įvairių sukačių minėjimai ir t.t.

Knygų pristatymas lietuvių visuomenei yra graži ir vispusiškai naujinga tradicija. Pagerbiamas autorius, leidėjas ir mecenatas, o kartais rengėjai ir pelno gauna, kuriuo paremia ir kitą kokią kultūrinį įvykį. Visuomenė supažindinama su knygos turiniu ir jos verte. Ta proga suteikiama galimybė didesniai lietuvių skaičiui leidinį įsigyti nevažinėjant ieškoti pas platintojus ar kaip dažnai būna, neprisirengiant užsisakyti paštu. Taigi, tokios kultūrinės popietės suartina rašytoją su skaitytoju, duoda progos viens kitą pažinti, suprasti, įvertinti ir bendradarbiauti.

Tačiau, ne kartą atėjus į tokį parengimą pajunti didelį kultūrinį nuosmūkį ir nusivylę grįžti namo. Ir tai todėl, kad rengėjai nesi-

stegia įsisąmoninti, kaip tokį parengimą organizuoti. Kalbama ne apie knygą, autorių ar jo kūrybą, bet apsimai, apie tai, kas tuo metu į galvą ateina be jokio pasirošimo ir ne tos srities žinovai. Šitaip yra bandoma publikos kantrybė, kuri tą vakarą išlaiko, bet kitą kartą nebeatsilanko.

Kalbant apie premijuotą knygą, nepamini mas net premiją skyręs mecenatas. Tokiu būdu tie nusipelnę, atlikę kultūrinį darbą asmenys ne tik nepagerbiami, bet nuvertinami, net ižeidžiami.

Nepasirūpinti kultūriniu lygiu nei kai kurių jūry komisijų sudarinėjimai literatūrinėms ar dailės premijoms skirti. Komisijose dažnai pasitaiko tik vienas kalbamos srities žinovas, o kiti lyg iš dangaus nukritę ne tik literatūriniu požiūriu, bet net ir lietuvių kalbos padoriu mokėjimu. Ir čia kalti organizatoriai, kurie patys nežinodami ar nesigilindami veikia pakilios nuotaikos vedami ir tuo prisideda prie kultūrinio nuosmūko.

Ruošiame meno parodas ir džiaugiamės, kad jose netrūksta lankytojų. Netrūksta lankytojams ir lėšų įsigyti naują meno kūrinį. Parodos

rengiamos tikslu pristatyti visuomenei dailininką - kūrėją ir jo atsiekimus. Bet ir vėl rengėjai neišvengia tų nuolatinių trūkumų, organizuotumo stokos. Dažniausiai vietoj kultūrinės popietės atidaryme vyksta tikras turgus. Kambariuose daug paveikslų, bet nėra katalogo, neįmanoma įsigilinti į dailininko kūrybą ir ją pažinti. O dar didesnis turgus vyksta tada, kai stengiamasi pristatyti ne vieno, o daugybės dailininkų kūrybą tuo pačiu metu. Kiekvienas kūrėjas turi savą stilių, savo kūrybinius, skirtinčius nuo kitų kūrėjų poplinkius ir lankytojų idomu kiekvieną iš jų pažinti ir įvertinti. Bet kaip gi pažinsi kada primaišyta bent dešimties įvairaus žanro dailininkų kūrinių. Aplinkui tik mirga marga. Prasideda kavutė, pyragaičiai ir tikras kultūrinis nuosmūkis.

Metų bėgyje su pagalba minime tautines ir įvairias nusipelnusių asmenų sukačtis. Malonu dalyvauti, kada kalbėtojas pasirošęs trumpai ir turiningai apibūdina sukačties reikšmę, išklausa meninė dailis ir t.t. Bet minėjimas publikai virsta kančia ir pasiaukojimu, kada net keli kalbėtojai kar-toja mums istoriją nuo Adomo ir Ievos laikų iki šių dienų ir tai užtrunka keletą valandų. Ir čia pat nusiskundžiama, kad tų paskaitų klausyti neateina jaunimas. Kaip gali energingas jaunimas sėdėti keletą valandų. Tik prisiminkime patys, kaip sunku būdavo kantriai sekti tik vieną valandą trunkančias paskaitas, kai profesorius nuobodžiai perteikdavo. Jaunuolių mintys skrajodavo po dausas arba snausdavo.

Dabar, kaip tik artėjant vėl minėjimų sezonui, atkreipkime dėmesį ir pakelkime mūsų parengimų kultūrinį lygį, tada ir jaunimas ateis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Geras darbas paskaidrina sielą, ramina sąžinę, gerina savi-jautą ir taisy sveikatą. Laimingas tas, kuris galėdamas artimam duoti, teigiamai apsisprendžia ir duoda nedelsdamas. Kas greit padeda, tas dvigubai gelbsti. Geras darbas yra malonus ir naudingas abiem: davėjui ir gavėjui. Todėl, artėjant 50-ties metų sukaččiai nuo pirmojo, tikrai lietuviško, universiteto įsteigimo 1922 m. vasario 16 d. laisvoje Lietuvos valstybėje, KVIEČIAME TAMSTĄ MALONIAI PAREMTI išleidimą ilgus amžius išlik-siančio ir vertės neprarandančio veikalo apie Lietuvos univer-sitetus 1579-1944.

Užsakant knygą iš anksto, jos kaina tik 15 dol. Tai rimtas 900 psl. tomas. Prenumeratą siųskite adresu: Lietuvių Profeso-rių Draugija, c/o prof. St. DIRMANTAS, 6616 SO. WASHTE-NAW, CHICAGO, ILL. 60629.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

J. GRAUDA

Mums nereikia dangaus!

-- Mums nereikia dangaus, -- išdidžiai užvardina savo rašinį "Valstiečių Laikraščio" (Nr. 153) korespondentė O. Zenulytė.

Ir mergina porina apie prietikus Černiachovskio vardo kolūkyje (Ignalinos rajonas).

Kolūkiečiai reikalingi... duonos. Tą duoną jie gauna nusipirkę iš reguliariai į kolūkią atriedančios "autoparduotuvės". Atvažiuoja ta autoparduotuvė ir, eilutė išsirikiavę žemdirbiai, nusiperka po kepalą duonos!

Gal būtų, kol neperskaitėme tos triuškinančios žinutės, mes tuo ir nepasitiktume. "Gimtojo Krašto" puslapiuose ir kolūkis gyvena gerbūvio amžių. Tačiau, štai, Černiachovskio kolūkis, vidury banguojančių jvų laukų ir kolūkiečiai, eilutė sustoję, laukia duonos, kurią atveža iš kažkur atriedanti auto parduvė!

Bet to dar mažai! Autoparduotuvė ima atvykti nereguliariai. Vežimas ima išdaigauti. Nori, pasirodo ryto valandomis. Nori, ir pasirodo po pietų.

Autoparduotuvę tvarko "rajkopsąjunga". Į tą įstaigą kreipėsi kolūkio vadovybė. Rajkopsąjunga atsakė:

-- Peržiūrėtas grafikas ir į Černiachovskio kolūkio Urvelių brigadą autoparduotuvė vyks kiekvieną ketvirtadienį 2-3 val. po pietų.

Korespondentė O. Zenulytė atsидūsta ir priduria:

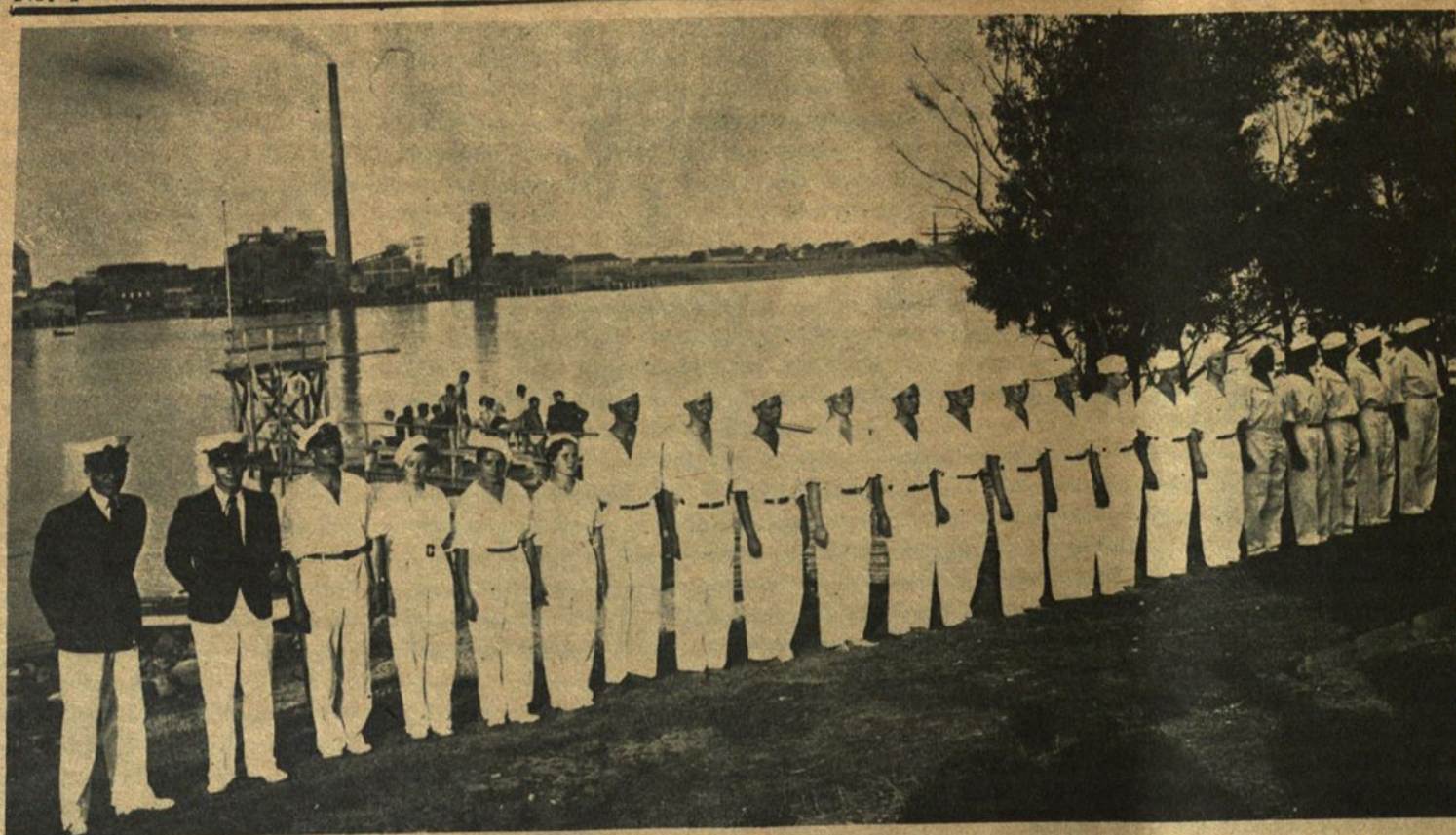
-- Viskas gražu, malonu. Deja, tik raštuose. Tai atrastas motto kolūkinei sistemai!

Po "gromatėlės" autoparduotuvė porą mėnesių reguliariai atveždavo Černiachovskio kolūkio gyventojams "duoną kasdieninę". Bet ... vėliau "grafikas" pradėjo lūžti.

-- "Atvažiuos - neatvažiuos" -- buria nelaimingi žmonės.

-- Esame pasipiktinę Ignalinos rajkopsąjungos pažadais, -- skelbia Černiachovskio kolūkio žemdirbiai, -- kiek kartų kreipėsi kolūkio valdyba kiek prašėme patys. Laukiame. Kodėl iš mūsų darbščių žemdirbių šitaip tyčiojasi!?

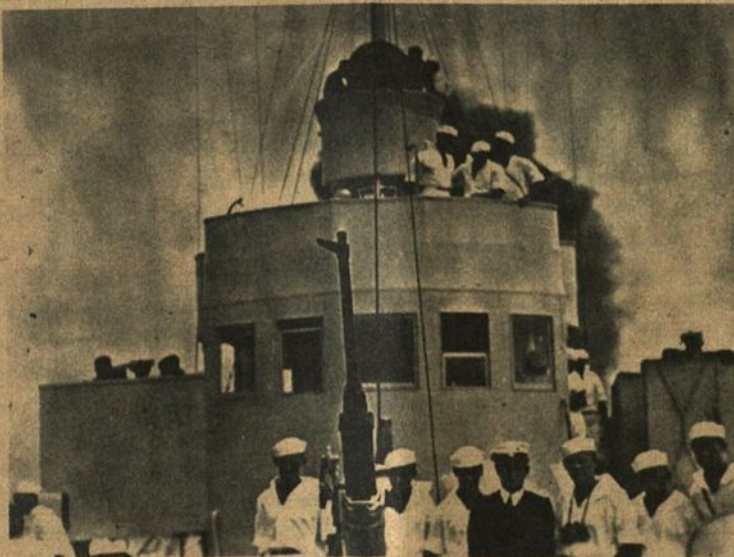
-- Mums nereikia dangaus, -- išdidžiai pareiškė laikraščio korespondentė, bet Černiachovskio kolūkiečiai, tarp derlingų Ignalinos laukų, labai laukia autoparduotuvės su duona kasdienine.

Lietuviai jūreiviai Marijampolės laive, plaukiojusio po Lietuvos vėliava, 1937 m. Le Havre uoste, Prancūzijoje. Laivui vadovavo kapitonas B. Krištopaitis, šturmanai Monkevičius ir Krauklis, bocmanas J. Šimkus. Visa įgula buvo sudaryta vien iš lietuvių jūreivių. Viršų pirmas iš kairės Vladas Petukauskas, dabar gyv. Clevelande, aistringas buriuotojas ir jūrų skautų vadovas, daug dirbęs su jaunimu propaguojant jūrų sportą.

Grupė buriuotojų vizituoja Prez. Smetonos laivą. Tarp jų tarpais - tami trečias iš kairės Stundžia (Torontė), ketvirtas -- Petukauskas (Clevelande) ir pirmas iš dešinės Urbelis (New Yorke).

Kpt. Povilas Labanauskas (dabar gyv. Amerikoje), vizituojančiams Prez. Smetonos laivą buriuotojams aiškino karinius patiklus.

Kapitonas Antanas Kaškelis, Lietuvos pakrančių apsaugos laivo "Prezidentas Smetona" vadas, talkinamas Italijos karo laivyno mokyklą baigusiu karininku V. Kūzino ir P. Labanausko, buvo paruošęs jūrinio mokymo programas, uniformas, Lietuvos karo laivyno vėliavas ir pravedė mokomuosius plaukiojimus Baltijos jūroje aplink Gotlando salą ir po Baltijos uostus. Vokiečiams 1939 metais užimant Klaipėdą, Prez. Smetonos laivą nuvedė į Šventosios uostą. 1939 m. išėjo į atsargą, sulaukęs 60 metų amžiaus. Atėjusių bolševikų buvo suimtas ir kalintas iki 1941 m. kovo m., vėliau jo šeimai repatriuojant į Vokietiją, buvo iškeistas į ten kalinamus kelis komunistus, Mirė Vokietijoje.

KARALIŪNUI REIKIA KRAUJO

VYT. ALANTAS

Novelė

Patefonas klyktelėjo paskutinį taktą, ir šokis pasibaigė.

-- Ir labai gerai padarė, -- dingtelėjo į galvą Laimai: ji buvo visa sušilusi ir nemaloniai jautė prie kūno prilipusius apatinius baltinius.

Vytenis pakėlė prie lūpų jos ranką ir, paėmęs po ranka, privedė prie rūšio kampe įrengto barelio, už kurio atsiraitojęs rankoves šeiminkavo jos tėvas Antanas Jovaiša, šeštą dešimtį varęs dar žvalus, inteligentiško veido vyras.

-- Styvas man niekad nebučiuoja rankos, -- ji vėl pagalvojo sėsdama su savo šokėju ant aukštų kėdžių. -- Tėvuk, įpilk man Tea Maria su ledais, -- paprašė ji tėvą.

-- O man konjako, prašau, -- Vytenis užsidegė cigaretę.

-- Tuojau pagirdysim trokštančiuosius! -- Jovaiša tąnakt buvo gerai nusiteikęs.

Svečių nebuvo daug, bet visi jos pačios griežtai atrinkti: per savo gimtadienį ji norėjo susikviesti, kaip pati išsitarė motinai, "geriausią publiką". Buvo pakviestos jos mokslo draugės -- lietuvės ir amerikėnės, keletas jaunų daktarų bei inžinierių nors ir lietuvių, bet jau kalbančių amerikoniškai, ir, žinoma, svarbiausi svečiai: šeimos draugai Daugvydai su sūnumi Vyteniu ir jaunas daktaras

Styvas Longas su seserimi Patricija. Vytenis ir Styvas buvo jos ilgamečiai draugai, baigę aukštuosius mokslus ir vertėsi savarankiai.

Vytenis buvo išbėgęs blondinas, geras sportininkas, Laimos nuolatinis teniso partneris ir muzikos mėgėjas. Jis ir pats neblogai skambino pianinu. Jo tėvai buvo labai artimi Jovaišų draugai. Jie turtingi nebuvo, bet vienintelį sūnų leido į geriausią mokyklą, ir jis baigė architektūrą su geriausiais pažymiais.

Prie baro priėjo daktaras Styvas Longas ir atsisėdo šalia Laimos iš kitos pusės.

-- Sekantis šokis su manimi, -- žvilgtelėjo jis į ją per šalį.

Taip visą vakarą: vienas šokis su Vyteniu, kitas su Styvu!

-- Gal jie bus susitarę? -- Laima prabėgom dirstelėjo į vieną ir kitą, bet iš jų veidų nieko negalėjo išskaityti: abu buvo tąnakt labai rimti, bet Laima sėdėdama tarp jų jautėsi, lyg būtų varstoma skvarbaus skersvėjo.

-- Skačo su ledais, prašau, -- Styvas kreipėsi į Jovaišą.

Dr. Styvas iš išvaizdos buvo Vytenio priešybė: kresnas, taisyklingais veido bruožais, juodais, šiurkštokais plaukais. Per ilgą savo bendravimą su juo Laima niekad nematė jo supykusio ar susijaudinusio: visada jis buvo šaltas, uždarus ir santūrus, nors ji jautė, kad po tą tariama ar tikra nejautos kauke slypi ne eilinė vyriška ir intelektualinė jėga. Jis sakėsi jo tėvą esant italų kilimo, o motina buvo airė. Pensijon pasitraukęs senasis Longas buvo žinomas gydytojas. Jai ne kartą teko svečiuotis Longų rezidencijoje užmiestyje, ir tokios

prabangos jokiam kitame name ji dar nebuvo mačiusi. Po tėvų mirties didelė Longų turto dalis turėjo atitekti Styvui. Jo sesuo Patricija buvo artima jos mokslo draugė: per ją ji ir su Styvu susipažino.

-- Tvankoka čia, -- tarstelėjo Vytenis angliškai lyg ir norėdamas nutraukti neįdomią tylą, tačiau Styvas niūrojo pasirėmęs ant baro kaip niūrojęs ir, rodėsi, nė nemanė palaikyti pokalbio.

-- Matyt, jums abiems taip šilta, kad net ir liežuviai pridžiuvo prie gomurių. Išgerkite, pavilgykite burnas, gal liežuviai atsipalaidos, -- mėgino juokauti Laima.

-- Aš visai nemanau užiminėti to paniūrakio. Jis taip aukštai nešasi, kad rodos, savo nosimi lempas palubėje nubraukys, -- Vytenis pasakė lietuviškai.

Laima prunkstelėjo juokais.

-- Ką tas mūrininkas tauškia? -- Styvas žvilgtelėjo į Laimą: architektą jis kartais juokaudamas vadino mūrininku.

-- Mūrininkas tauškia, kad jis pamūrys pačiam tokią laboratoriją, kur galėsi maišyti mikstūras nuo nuobodumo, -- Vytenis atsakė jam angliškai. Laima vėl nusijuokė ir laukė ką atsakys Styvas: vyrų dvikova jai ėmė patikti.

-- Tik bemūrydamas laboratoriją nepamūryk bažnyčios su bokštu panašiu į telefono stulpą, -- atsakė sąvaldžiai Styvas nepakeldamas akių nuo savo stiklo aiškiai taikydamas į Vytenio pamėgtą moderniosios architektūros stilių.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Jis pats sakėsi esąs lietuvis

DOSTOJEVSKIS DUKTERS PARAŠYTOJ STUDIJOJ

Pasaulio grožinės literatūros istorijoje, žmogaus sukurtos dailiojo žodžio erdvėje, jau ne vien tik rusų literatūros istorijoje, ir Stelmuzės ažuolas, ir Kalifornijos eukaliptas yra Feodoras, Mykolo sūnus, Dostojevskis. 1971 m. lapkričio 11 d. buvo minima jo 150 metų gimimo sukaktis. Šviesusis pasaulis tą sukaktį prisiminė: daug kur paskelbta įdomių rašinių, kai kur ji paminėta akademine išskilmė, nes Dostojevskio palikimas yra genijaus darbai, turėję ir tebeturį stiprios įtakos ne tik atskiriems rašytojams, bet ir apłamai žmogaus dvasios gelmių pažinimui, žmogaus filosofiniam mąstymui.

Dostojevskio kūryba gausi, įvairi savo problematika, įtaigi, kupina įtampos. Labai gausūs jo kūrinių veikėjai atspindi žmogaus psichologines gelmes, nepaprastą žmogaus gyvenimo tiesą, ne vienas jų nugrimsta į metafiziką, jo veikalai dvelkia Shakespear'o tragedijų nuotai kom, žmogiškosios būties tragizmu. Iš tikro nelengva jo veikalus su rikiuoti į vienokią ar kitokią gradaciją, bet, kaip man atrodo, Dostojevskio kūrybos viršūnė spindi trys veikalai: Nusikaltimas ir bausmė, Idiotas ir Broliai Karamazovai, visi trys didelės apimties, aprėpią plačius ir gilius žmogaus gyvenimo akiračius.

Pradžioje Dostojevskis buvo laikomas socialiniu rašytoju, kiek vėliau jam teko psichologinio romano kūrėjo garbė, o ilgainiui jis pradėtas vadinti ir metafiziku. Dostojevskio gyvenimo ir kūrybos tyrinėtojas Močalskis išvalgiai ir taikliai apibūdina didžiojo rašytojo darbus, tardamas: "Jo kūryba atsiskleidžia mums kaip viena didžiulė išpažintis... Dostojevskis apėjo visą žmogiškąją pragarą, daug baisesnį, negu Dieviškosios komedijos; jo vado vu šiame kelyje buvo ne Virgilijus, bet šviečiantis Kristaus paveikslas".

Mums Dostojevskio 150 metų gimimo sukaktį pirmasis priminė Povilas Gaučys, prieš trejetą mėnesių Draugo kultūriniame priede paskelbdamas ilgoką straipsnį, atremtą į Dostojevskytės studiją, ir keldamas klausimą: "Ar Dostojevskis buvo lietuvis?" Savo rašiny jis ištarė ir toki nusteblimą: girdi, apie Dostojevskytės darbą mes beveik nieko nežinom, neturim

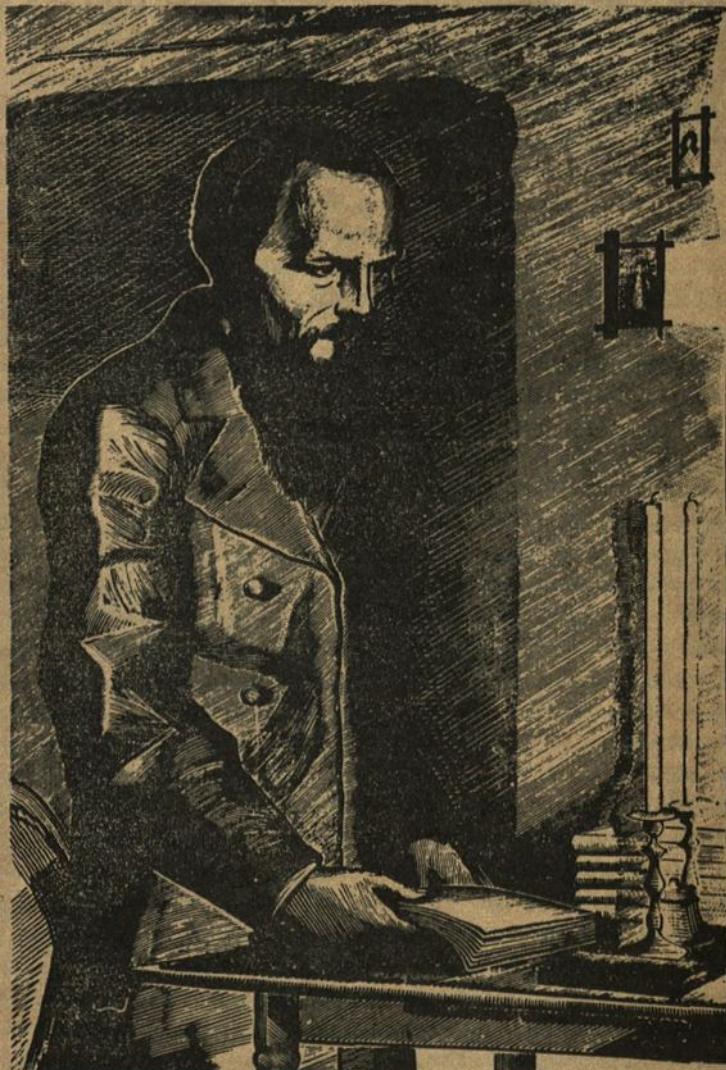
STASYS SANTVARAS

vertimo į lietuvių kalbą, keista esą, kad mūsų intelektualai į tą veiklą iki šiol neatkreipė jokio dėmesio...

Argi iš tikro tokia dykuma tyso prieš mūsų akis? Darbininkas netrukus paaiškino, kad Dostojevskytės darbas buvo reikšmingai minimas aukštesniosioms mokykloms skirtame visuotinės literatūros vadovėly, kurį parengė Juozas Ambrazevičius, Antanas Vaičiulaitis ir Jonas Grinius. Šia proga būtinai reikia pridurti, kad 1922 ar 1923 m. Draugijoje Ad. Jakštas paskelbė studijinio pobūdžio straipsnį apie Dostojevskytės veiklą, išsamiai į apžvelgdamas, nuosirdžiai juo gerėdamasis, dėl kai kurių autorės teigimų suabejodamas (kas gi anuometotą apžvalgą būtų rašęs, jei ne darbštusis ir kruopštusis Ad. Jakštas?). Tai, berods, ir

pro save nepajėgia kito žmogaus matyti. Žinoma, tai apgailestina žmonių "priepuoliai", bet... jų nestigom vakar, turbūt, nestigsim ir rytoj...

Kai taip reikšmingai buvo minima Dostojevskio 150 metų gimimo sukaktis, buvo galima laukti išsamesnių pasisakymų ir lietuvių periodikoje. Teisybė, Lietuvoje įvykis atžymėtas regimu akcentu. Spaudoje paskelbta įdomių straipsnių, o Vilniaus universiteto docentė Elena Červinskienė parašė ir išleisdino populiarią studiją "Dostojevskis", minėdama ir didžiojo rašytojo lietuvišką kilmę. Tą veikalėlį recenzuodamas, Literatūros ir Meno kritikas V. Kuzmickas teigia, kad naujieji Dostojevskio biografai (M. Volockoj 1933 m., L. Grosman 1962 m.) jau kategoriškai tvirtina, kad Dostojevskis buvo kilęs iš senos lietuvių giminės. Tokie pasisakymai ok. Lietuvoje yra

Praeitais metais lapkričio 11 d. sukako 150 metų kai gimė rašytojas Fiodoras Dostojevskis. Čia spausdiname jo portretą, kurį išraižė V. Favorskis.

viskas, ką iki šiol apie tą veiklą esame sva-raus pasakę.

Tiesa, prisimenu, mūsų periodikoje buvopasigirdę ir daugiau balsų apie Dostojevskytės parašytą tėvo biografiją. Kai kurie balsai atskambėjo tartum iš supykusių rusų stovyklos, buvo kandūs, ironiški ir užgaulūs. Tai, tur būt, buvo darbeliai to būrio žmonių, kurie Dostojevskytės veikalo nematė ir neskaitė, veikiausiai, pasikloję kokių nors pamfletu savo nuomonei sudaryti, kurie apłamai

itin reikšmingi, nes jie liudija, kad Dostojevskio kilmės klausimu jau ir rusai savo pažūras bei nuomones pradėjo keisti.

Emigracijoje, be minėto Pov. Gaučio rašinio, gal originalumo, o gal kitų dorybių besigaudydami, prabilo Aidai. Čia (Aidai, Nr. 8, 1971 m.) paskelbtas Pr. Budrio straipsnis itin prašmatnia ir petenzinga antrašte: "Dostojevskinė pravoslavijos imperija" -- straipsnis apie Dostojevskio publicistiką. Ką ir besakyt, gali-

ma ir apie tai rašyti! Tačiau Dostojevskio publicistika -- tai pati kontraversiškliausia jo palikimo dalis, galvosūkis ne tik Pr. Budriui, bet ir dabartiniams Rusijos valdovams; ji anaipol nelygintina su rašytojo menine kūryba. Sukakties akivazdoj tos publicistikos akcentavimas Aiduose, atsietas nuo Dostojevskio skaudžių išgyvenimų ir patyrimų, nuo sąlygų, kurios vertė rašytoją tik taip byloti, man praskambėjo kaip nesusipratimas. Ir kieno džiaugsmui Aidų autorius Dostojevskį vadina lietuviu? Joks rimtas Dostojevskio biografas tokiam hibridui sudaryti medžiagos neduoda. Jeigu šia proga Aidams reikėjo pravardžiuotis, tai, mano nuomone, geriau tiko lietuvis -- tokiam teigimui ir pagrindą galėtumėm apčiuopti.

Tai tiek mūsųose tų šiokių ir tokių spaudos faktų. Tačiau, ar jų užtenka, ar tikrai mes esam pakankamai apšviesti tos veiklos šviesos, kuri mus tiesiogiai liečia, kuri, kaip aš galvoju, yra mums skirta šviesa? Povilas Gaučys savo nusteblime yra teisus: Dostojevskytės darbas nors ir Lietuvos gimnazijų klasėse minėtas, nėra populiarus, nėra gerai pažįstamas, jis mūsų artumoje tebetūno, lyg kokia terra incognita.

Aišku, ši kartą mes neskalčiuosim didžiojo medžio šakų ir atsakėlių, neieškosim ir jo kūrybinio degimo šaknų, nes čia nesirengiamą patiekti Dostojevskio kūrybos studijos, jo darbų nagrinėjimo, o bus bandoma sutelktu žvilgsniu pažvelgti tik į Meilės Dostojevskytės (savo vardą rusiškai ji tarė Liubov, o prancūziškai Aimée) parašytą tėvo biografiją, kuri mums, lietuviams, ne vienupožūriu turėtų būti labai įdomi, turėtų žadinti mūsų smalsumą ir pažinimo geismą.

Štai tik pora pastraipėlių, kuriomis dukterė pradedą studiją apie tėvą:

"Skaitydama savo tėvo biografijas, aš visada buvau nusteblinta, matydama, kad jo biografai į studijuoja tikrai kaip rusą, o kai kada net ir kaip rusiškiausią rusą. Tuo tarpu Dostojevskis buvo rusas tik iš motinos pusės, gi visi jo protėviai buvo lietuvių kilmės.

Iš visų kraštų Rusų imperijoje, Lietuva iš tikro labiausiai įdomi dėl to šaly įvykusių pasikeitimų ir įvairių įtakų, kurias amžių tekmėjtam kraštui teko pergyventi".

(Bus daugiau)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

A. TAMOŠAITIS

Žemiški angelai (litografija).

Teatro temomis

Dalila Mackialienė apie nūdienį išeiviškąjį teatrą

Pirmajame ir Antrajame teatro festivaliuose režisierės Dalilos Mackialienės vadovaujamas Los Angeles dramos sambūris gavo pirmuosius įvertinimo žymenis. Patiekiamo pasikalbėjimą su režisierė apie nūdienį lietuviškojo teatro būklę išeiviškojo gyvenimo sąlygose. Gal būt atitinkamieji veiksniai, kurie rikiuoja ar remia mūsų kultūrinę veiklą, atkreips dėmesį į aliarmuojančius faktus ir prognozes.

J. Gliuda

-- Koks, jūsų nuomone, teatro festivalio ryšys su aktoriumi ir auditorija?

-- Dalyvavimas festivalyje mums suteikia progą parodyti veikalą daugiau negu vieną kartą. Los Angeles sambūris taip toli nuo kitų lietuviškų vietovių, kad gastrolių suorganizavimas mums yra neįgyvendinama svajonė. Nei viena kolonija ar organizacija nesiims kviestis vaidinti, nes toks sumanymas kainuoja tūkstančius dolerių. Jeigu gražius, mums skirtus žodžius būtų galima paversti doleriais, mūsų dramos sambūris jau kelis kartus būtų apkeliavęs Ameriką. Paruoštą veikalą leisti nukristi užmarštin po vieno spektaklio yra nedovanotinas nusikaltimas. Kada spektaklio uždanga nusileidžia aktoriai jaučiasi labai nusivylę. Kiekvienas klausia pats savęs "Ar gi tai jau viskas? Po tiek repetacijų, po tiek darbo?"

Mano supratimu, Teatro festivaliai, kaip dainų ar tautinių šokių šventės lankytini lyg Nepriklausomybės šventės minėjimai. Tai yra moralinė ir patriotinė pareiga kiekvienam lietuviui remti scenos veiklą. Ne dėl to, kad scenoje būtų demonstruojami kokie nors didžiai meniškai kūriniai, bet kad parodytume savo vaikams, ir

Režisierė Dalila Mackialienė.

tiems, kurie mus stebi ir kiekvieną mūsų kultūrinę apraišką registruoja, kad esame gyvi, kad savo tėvynę ir viską, ką iš jos išnešėme, mylime visa širdimi, ne tik tuščiais žodžiais verčiamės. Tai yra pavyzdys priaugančiai kartai. Tas pavyzdys, iširėjęs vaiko ar jaunuolio pasąmonėje, išliks ilgam.

Jokiais vaidybiniais atradimais mes nepraturtinome savo žinojimo stebėdami kitų grupių spektaklius festivalyje. Visų grupių meninės pajėgumas maždaug to pat lygio. Vaidybiniai atliekimai panašūs. Viena kita žvilganti dulkėlė įkrito į širdį, bet tas žvilgėjimas toks neryškus, kad ilgai atmintyje neišlieka.

(Nukelta į 6 psl.)

TEATRO TEMOMIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

-- Kaip žiūrite į išeivisko teatro ateitį?

-- Giliai miglose skęsta lietuviško išeivio teatro ateitis. Galima tik spekuliuoti spėjimais, kokia ji tikrai bus. Dabartiniai teatro darbuotojai, kurie dar bet kokia kaina stengiasi išlaikyti teatrą gyvą, jau pradeda pavargti, išsisemti. Profesionalinio lietuviško teatro išeivijoje neturime, iš kurio būtų galima pasipildyti, gauti naujų idėjų, praturtinti ir atnaujinti žinias. Nėra paskatos darbui, nėra uždegančio pavyzdžio, nėra objektyvios kritikos. Žiūrovai salėse mažėja. Vaidinti norinčių skaičius artėja prie nulio. Prieauglio nėra. Jaunieji, išjungdami į teatro darbuotojų eiles, neturi tikslo, nei noro pastoviai kurti, tobulėti, žodžiu atsieti teatro menui. Vienkartinis ar dvikartinis pasirodymas scenoje patenkina jų troškimą būti aktorių ir su tuo jų teatrinė karjera pasibaigia. Jeigu greitu laiku nebus imtasi kokių nors konkretnių teatrui palaikyti priemonių, tai pamatyti lietuvišką spektaklį teks vykti į Kauną ar Vilnių.

-- Ar repertuaro žanras turi reikšmės jūsų darbui? Ko nori žiūrovas?

-- Kas liečia veikalų žanrą, aš, asmeniškai, niekad neturėjau didelio patraukimo į tradicinius - realistinius veikalus. Tai kaž kaip per daug jau realistiška. Vis norisi ko nors įmantresnio, naujoviškesnio, kad ir su absurdo priemaisa ar su doze eksperimentikos.

Žiūrovų skonis labai įvairus. Žiūrovas nori suprasti veikalą nuo pradžios iki galo. Bet kokia simbolika ar absurdas atmetina be išimties, nes čia reikia žinojimo ir sugebėjimo galvoti teatrine prasme. Scena, kartais gali būti ir labai kreivas veidrodis, bet sugebant į jį žiūrėti iš tam tikro kampo, galima pamatyti ir labai ryškų mūsų šių dienų gyvenimo veidas. Bet lietuviško teatro žiūrovas nelinkęs galvoti, nes teatre jis ieško poilsio, atvangos nuo kasdienės įtampos, geros nuotakos. Žiūrovas nesuinteresuotas išgyventi scenos personažų sprendžiamų problemų, nes jis turi pakankamai savųjų. Žiūrovas turi būti nuteiktas maloniai, nes teatras jam yra pramoga. Bijau sakyti, bet jaučiu, kad dalis vyresnio amžiaus žiūrovų pasitraukė iš auditorijos, nepajėgdami suprasti eksperimentų, simbolių ar absurdiškų apraiškų scenoje. Žiūrovas, neradęs ten savęs ir nepajėgęs suprasti ko aktorius, paskendęs scenos šešėlių lūžioose, kankinasi, pasitraukė prie televizijos.

Vyresnio amžiaus žiūrovas labiau mėgaujasi tradicinio žanro veikalais. Jaunesnieji jau pageidauja modernių, nesnių pastatymų mūsų scenoje. Lygiai ir aktoriai, perskaitę naujovę dvelkiantį veikalą su entuziazmo ugnele akyse užsidega dirbti.

Tačiau kiekvienas veikalas su įdomia tematika, aktualiom problemom, ar su pakankamu kiekiu humoro yra nuširdžiai priimamas. Šių dienų žiūrovas jau tiek

Iš visokių padavimų matyti, kad kanklės mūsų tautos kūryboje yra giliai įstrigusios. Sakoma ir rašoma, kad mūsų senovėje kanklininkai buvo labai gerbiami, nes jie apdainuodavo tautos heroiškus žygius, keldavo tautoje ryžtą priešams neapsiduoti, pranašaudavo net tautos ateitį. Viduramžiais jie vaikščiodavę iš vienos pilies į kitą, lyg kokie žyniai, pranešinėdavę įvairius praeities, dabarties ir ateities įvykius, pritardami kanklėmis. Iš tų laikų žinomas yra garsus kanklininkas Rikselis, kuriam vienos puotos metu, vokiečių magistras Ulrich von Jungingen padėjo už lietuviškas dainas, duodamas riešutų kevalų aukso padėklėje.

Gyvenimui keičiantis, kanklės turėjo nukentėti

išprusę, kad jodvasinių reikalavimų nepasotinsi su ant greitųjų miestu veikalų, kur maišosi ir absurdas, ir realybė, ir simbolika. Lygiai ir scenos melo nepaslėpsi po vaidybine maniera, o stoką talento ir pasirošimo po grimu ir puošniais rūbais. Žiūrovas besąlyginiai reikalauja gerų veikalų, gerų pastatymų, pajėgių aktorių ir režisierių. Ir gaila, kad žiūrovas nieko nenori daryti, kad iš laiktų tuos dar bedirbančius prie scenos meno, sudarant jiems bent minimaliausias darbo sąlygas. Teatro darbuotojas, kai sutinka nuolatinius reikalavimus bei kritikavimus, numoja ranka į viską, ir... nuliptęs nuo scenos, atsisėda į žiūrovo kėdę reikalaui ir kritikuoti, užleisdamas scenoje vietą naujam scenos darbo entuziastui, jei toks dar atsiranda!

Bet scenos entuziastų eilės trumpėja. Meilė savam teatrui blėsta. Pro ateities miglas jau matyti diena, kada lietuviškojo išeivijos teatro uždanga nusileis pasakutinį kartą.

JOURNEYMAN CUTTER

Must be experienced and familiar with all kinds of label cutting. Union shop, all fringe benefits. Call collect (616) 459-6221.

An Equal Opportunity Employer (4-10)

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP

Eastern Arkansas Progressive Community 35 Miles from Memphis. MEDICAL TECHNOLOGIST REGISTERED ASCP

Salary commensurate with experience & ability. REGISTERED NURSES For all services and all shifts. Excellent salary. Plus shift differential for evening & night duties.

ALSO

PHYSICIANS GENERAL PRACTITIONERS

Liberal Personnel Policies. Apply call or write to Administrator FORREST MEMORIAL HOSPITAL Box 667

Forrest City, Arkansas 72335 501-633-2020

(4-13)

LIAUDIES MUZIKOS INSTRUMENTŲ ANSAMBLIAI IR MONTREALIO GINTARAS

Prof. J. Žilevičius

ti. Po Liublino unijos kažin kodėl kanklės ėmė darytis retenybė ir nykti. Ligi mūsų laikų beužsiliko labai retai pavienės kanklės, kur pasiūrėje pamestos. Vis dėl to buvo vienas kitur kanklininkai, kurie kankliavimu garsėjo plačiose apylinkėse. Štai Simonas Staknevičius iš Salemos Būdos km., taip pat jo tėvas ir senolis, pats kankles dirbo ir jų skambinimu garsėjo XIX šimt. antroje pusėje. Jis dainuodavo:

"Ir šy buvau ir ty buvau, tokių dyvų nemačiau, Maskvoj buvau, Rygoj buvau, tokių dyvų nemačiau, Vakar vėlai vakarėlį, marti mušę šešurėlį, Su dideliu pagaliu, pusiau skeltu šakaliu..."

Kanklininkas Simonas Staknevičius iš Salemos Būdos km.

(Turbūt, Staknevičių kanklės būdavo daromos tulpės pavidalo. Niekur kitur tokių Lietuvoje ne užtikta.)

Kanklininkas Pranas Tamošiūnas iš Vilniaus viensėdžio, Kupiškio vls., 1936 m. jam buvo 87 m. amž.

Pranas Tamošiūnas, 95 m. senutis, taip pat kanklininkas iš Vilniaus vienkio, Kupiškio vls. Jo kanklės buvo padarytos iš vieno gabalo, su penklomis stygomis, 200 metų senumo, ir daugelis kitų kanklininkų. Klaidėdos krašto vokiečiai, lietuvių kankles pašiepdami vadino jas kiaulės galva.

Tik atgavus spaudos laisvę, Jonas Garalavičius, vargonų meistras, padirbo labai daug kanklių ir jas paskleidė liau-

dyje. Vienoms pritaikė, kaip vokiečių citrai spaustuvus, o kitas pirštais skambinamas. Pirmojo Pas. karo vokiečių okupacijos metu Saliamonas Banaitis iš aštuonių savo spaustuvių darbininkų sudarė orkestrą kanklių, pakvietęs vadovauti Pr. Puskunigį. Pirmas koncertas įvyko 1916 sausio Kaune, kuriame vokiečiai buvo labai sužavėti švelnia kanklių muzika ir pakvietė kanklininkus į Karaliaučiaus mūgę, kur visą savaitę kanklininkai skambindavo. Tai bus benepirmas kanklių išėjimas į viešąją pasaulį Vokietijoje. Pr. Puskunigis lyg koks šauklys, pradėjo kankles skleisti jaunimo tarpe. Garsėjo su daina: "Kudliau, kudliau, eik namo, negulėki karčiamoj..." Jį pasekė Justas Strimaitis, kankles ištobulindamas ir nepr. Lietuvoje 1929 m. jau buvo suorganizuota kanklininkų draugija ir mokykla prie Karo Muziejaus, Iz. Giedraičio ir kitų vystoma. Po to pasisklido po visą Lietuvą kanklininkų būreliai.

Užėjus okupacijai, pradėjus Vilniuje kurtis Čiurlionio ansambliui, Alf. Mikulskis su žmona ir Jonas Švedas jau turėjo stambius kanklininkų vienetus. Mikulskiai su Čiurlionio Ansambliu atsidūrė Vokietijoje. Mikulskienė paėmė kanklių vadovybę į savo rankas ir plačiai su Čiurlioniečiais dalyvavo programose. Čleve

Kanklininkė Ona Mikulskienė.

lande Mikulskienė visiškai pasišventė kanklių muzikai, susiorganizavo keliolikos kanklininkų ansamblis, išleista plokštelė, o pernai išleista I-jį laida kanklininkų, kurie davė baigiamąjį koncertą, sutraukdami daugelį klausytojų. Buvusieji koncerte stebėjosi kanklių muzikos įvairumu ir grožiu, ir įsitikino, kad kanklės gali pateikti daug muzikos malonumų. Šiai programai komp. Alf. Mikulskis paruošė savo kūrinį. Liet. Muz. Archyvui atsiųsta išleidžiamąjį koncerto garso įrašą. Tos programos yra tikrai aukštos vertės. Vienas jų dalykėlis "Dvylika" Galdiko biografija, parodymas garsais. Alf. Mikulskis, pats būdamas kompozitorius, nuodugniai išstudijavęs kankles, parašė nemažai veikalų, kurie sumalonumu klausomi.

Kadangi šiuo laikuplačiai rašoma apie liaudies muzikos instrumentų ansamblius ir ruošiasi juos organizuoti įvairiomis grupėmis, todėl čia tuo reikalu pakalbėsime plačiau, nes neturime literatūros tam reikalui.

(Bus daugiau)

MUMS REIKIA DAR 433 PRENUMERATORIŲ!

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų — \$6.50.

Siunčiu dol. ir prašau Dirvą siuntinėti 1 metus šiems naujiems skaitytojams:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorius ir atsiuntęs pinigų, gauna dovanų knygą.

Kanklininkas Pranas Tamošiūnas

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

PETICIJA PREZIDENTUI NIXONUI

Parašų rinkliava baigiasi sekmadienį, š. m. sausio mėn. 16 d. Visi, kurie dar nespėjo pasirašyti, prašomi atlikti sekmadienį po šv. Mišių (sumos) prie abiejų liet. parapijų bažnyčių.

Peticijų lapus prašome skubiai grąžinti ALT Clevelando skyriui, 2733 East Overlook Road, Cleveland, O. 44106 arba ALT Centrai, 2606 West 63rd St., Chicago, Illinois 60629.

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

ČIURLIONIO ANSAMBLIO PAGERBIMO KONCERTAS-BALIUS

LB Ohio Apygarda, Clevelando Apylinkė ir Čiurlionio ansamblio Pietų Amerikon išvykos komitetas, sausio 22 d. šv. Jurgio salėje ruošia koncertą-balių čiurlioniečiams pagerbti, už jų sėkmingai atliktą tautinę bei kultūrinę misiją Venezueloje ir Colombijoje.

Rudenį planuotas pagerbimas nusikėlė į šiuos metus, nes Čiurlionio ansamblio buvo stipriai užsiėmęs savo koncertų išvykomis.

Rengėjai tikisi, kad Clevelando lietuvių visuomenė Čiurlionio ansamblio tautinę veiklą tinkamai įvertins ir savo atsilankymu pareikš tinkamą pagarbą bei padėką.

Balius prasidės 7 v. v. trumpa akademija, kurioje žodį tars PLB V-bos pirm.

Hamiltono lietuvių teatras "Aukuras" atvyksta šį šeštadienį, sausio 15 d. į Clevelandą ir čia šv. Jurgio parapijos salėje suvaidins komediją "Dobilėlis penkialapis", kurią Balys Sruoga parašė sėdėdamas Stutthofio koncentracijos stovykloje, savo nelaimės draugų nuotaikai palaikyti. Vakara rengia Clevelando Vysk. Valančiaus lit. mokyklos tėvų komitetas, Clevelando ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami atsilankyti į vaidinimą. Pradžią 7 v. v. Po vaidinimo veiks bufetas. Bilietai kainos nuo 4 iki 2 dol. Jaunimui 1 dol. Nuotraukoje aktorai su režisierė E. Dauguvieryte-Kudabienė: B. Juodelė, A. Enskaitis, R. Kalvaitis, A. Ulbinas, A. Stanevičius, V. Panavas, D. Enskaitienė, A. Žilvytienė, L. Virbickaitė, M. Kalvaitienė.

St. Barzdukas, Ohio LB pirm. K. Žiedonis ir PA išvykos k-to pirm. F. Eidimtas, Akademiją praves J. Daugėla. Čiurlionio Ansamblio išpildys trumpą tradicinę balius programą — operų chorines ištraukas, su savo soliste Irena Grigaliūnaite. (p)

ČIURLIONIO ANSAMBLIO 32 GIMTADIENIS

Čiurlioniečiai savo ansamblio 32-jų metų sukakties minėjimo tradicinę akademiją ruošia savo salėje sausio 16 d., 2 v. p. p.

Trumpą veiklos pranešimą padarys naujas ansamblio valdybos pirmininkas inž. Henrikas Bankaitis.

Apie liaudies meno reikšmę kultūros išsivystyme paskaitą skaitys rašytoja — Dirvos novelės konkurso laureatė Aurelija Balašaitienė. Ruošiama ansamblio veiklos paroda ir užkandžiai su kava ansamblio mecenatams ir bičiuliams, kurie maloniai kviečiami į šią minėjimo akademiją atsilankyti.

VASARIO 16-OSIOS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Minėjimas įvyks sekmadienį, š. m. vasario mėn. 13 d., 4 val. p. p. Naujosios lietuvių parapijos salėje.

Pagrindines kalbas pasakys visuomenininkas inž. Jonas Jurkūnas iš Chicagos ir Cuyahoga apskrities viršininkas Frank R. Pokorny.

Meninę dalį atliks mūsų žymus LTM Čiurlionio Ansamblio, vadovaujamas muziko Alfonso Mikulskio.

ALT Clevelando
Skyriaus Valdyba

CLEVELANDO "AUKURO" VAIKŲ CHORO NARIAM IR JŲ TĖVAMS

Pranešu, kad šeštadienį, sausio 15 d., 12 val. šv. Kazimiero lit. mokykloje bus išmokami kelionpinigiai IV Dainų šventės dalyviams, Aukuro choristams.

Ta proga pasitarsime su choristų tėvais apie choro ateitį ir darbo sąlygas.

Mokyklos vedėjas

• SLA 14 kuopos praėjusių metų baigminis susirinkimas, nebuvo gausus dalyviais, dėlto nebuvo aptarti visi darbotvarkės reikalai. Įvykdyti tik SLA Pildomosios Tarybos narių-kandidatų rinkimus.

Kiti reikalai, kaip pajamų-išlaidų apyskaita, kuopos valdybos ir kitų pareigūnų rinkimai sutarta atlikti sekančiame susirinkime vasario 7 d., 6:30 v. v. Lie-

tuvių Namuose, 877 E. 185 Street.

Pirminis susirinkimas, be jau minėtų svarbių reikalų aptarimo, siejamas ir su Vasario 16-sios minėjimu. Numatoma trumpa paskaita ir kultūrinė programa. Minėjimą baigus, įvyks kuklios broliško bendravimo vaisės, kurias paruoš kuopos veiklusis išdo sekretorius Povilas Šukys.

Kuopos nariai ir narės prašomi šiame neeiliniame susirinkime būtinai dalyvauti, atlikti savas nario pareigas, užsimokėti užvilktus apdraudų mokesčius.

• Užgavėnių blynų balius, kurį ruošia Pilenų tunto skautų tėvų komitetas, įvyks vasario 5 d., 7:30 v. v. šv. Jurgio parapijos salėje. Bus linksma skautiška programa režisuojama Z. Peckaus. Šokiams gros Wendel orkestras. Įėjimas, įskaitant vakariene, asmeniui 5 dol. Jaunimui 2 dol. Bilietai gaunami pas M. Puškorienę (tel. 486-8613 ir V. Urbaitį (telef. 761-6874).

PETRAS KUDUKIS PILDO INCOME TAX PAREISKIMUS

Suinteresuoti skambinkite: 932-0959; 2958 Hampshire Rd., Cleveland Hts., Ohio 44118. (4-5)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

filatelijos kampilis

(1)

ISPANIJA išleido trijų pašto ženklų seriją paminėti 400 metų sukaktį nuo Lepanto mūšio. Piešiniai: mūšis, katedra ir Don Juan de Austria, vadovavęs sąjungininkų laivynui (čia jį dedame).

Turkai, 1453 m. užėmė Bizantijos Konstantinopolį, pasileido į Balkanus dviem kryptimis — į šiaurę, Bulgarijos link, ir į vakarus — užimdami didelės dartinės Jugoslavijos dalis ir Graikiją. Kaimynai, atsidūrę mirtiname pavojuje, organizavo priešpuolius. Ir taip, suturkais kariavo rusai, lenkai, Vencija, Romos valstybė, Ispanija ir kiti. Iš istorijos žinome, kad ir Vladislavas Jogailaitis 1444 m. žuvo kautynėse su turkais ties Varna.

1571 m. Ispanija, Roma ir Vencija su savo laivynais, vadovaujamais Ispanijos princo Don Juan de Austria, susikovė su turkų laivynu Graikijos pakrantėse, Korinto sąsiauryje netoli vietovės, vadinamos Lepanto (senovinio Naupactus). Mūšį laimėjo sąjungininkai, sumušdami turkus, bet Graikijos vistic ne išlaisvino.

Princas Don Juan de Austria (1547-78), buvo nelegalus Karolio V sūnus, vėliau perkeltas į Ispaniją ir išsūntas. Kaip generalas jis vadovavo ispanų kovose prieš maurus ir piratus ir labai pasižymėjo. Kaip jau anksčiau sakė, 1571 m. jis sumušo turkus Lepanto mūšyje. 1573 m. jis atėmė iš turkų Tunisą. Tris metus vėliau jis buvo paskirtas Nederlandų generaliniu gubernatorium, kuriuos tais laikais valdė ispanai.

ITALIJA išleido 50 lipų pašto ženklą, kuriuo pagerbiama rašytoja Grazia Deledda.

Grazia Deledda (1875-1936) gimė Nuoro miestelyje, Sardinijos saloje. Rašė apsakas, noveles ir neilgus romanus, kuriuose paprastu stiliumi, bet gražiai išdirbtu ir tikslu sakiniu vaizdavo Sardinijos gyventojus, daugiausia kaimiečius ir nestambius bajorus. Visi jos veikalai pagrįsti stebėjimu ir asmeniškais išgyvenimais. Už savo raštus ji 1926 m. gavo Nobelio literatūros premiją. Lietuvių kalbon yra išversta keletas smulkesnių dalykų, tilpusių periodinėje spaudoje.

SOVIETŲ SĄJUNGA išleido du pašto ženklus, kuriais paminima Gorkio miesto įsteigimo 750 metų sukaktis.

Gorkio miestas, kuris iki 1932 m. vadinosi "Žemutinysis Naugardas" — Nižnij Novgorod, guli už 230 kilometrų į rytus nuo Maskvos, prie Volgos ir Okos upių santakos. Tai senas ir gerai žinomas Rusijos mies-

ANTANAS BERNOTAS

tas su labai išvystyta pramonė ir geru upių uostu. Statomos mašinos, automobiliai, lokomotyvai, vagonai, laivai, naftos rafinerijos pramonė, 1919 m. įsteigtas universitetas ir vėliau keletas kitų aukštųjų mokyklų. Mieste yra gimęs žymus rusų rašytojas Maksim Gorkij, kurio garbei ir pats miesto pavadinimas buvo pakeistas. Gyvena apie 750,000 gyventojų.

R. VOKIETIJA išleido 40 pfenigų p. ženklą, kuriuo pagerbiamas garsus gydytojas profesorius Rudolfas Virchow.

Rudolf Ludwig Carl Virchow (1821-1902) gimė Schivelbeine, Pomeranijoje. Mokslus ėjo Berlyno universitete, kur pradėjo ir savo darbą. Buvo privatdocentu ir leido įvairius medicinos žurnalus. Nuo 1849 m. buvo Wuerzburgo universiteto profesorium. Vėliau grįžo į Berlyną, kur pasireiškė kaip vienas svarbiausių Europos kaulų ligų tyrinėtojas, parašęs keletą labai svarbių medicinos veikalų. Berlyne įsteigė didžiulį tos srities institutą ir muziejų. Be to, jis keliavo į senovinę Troją, Kaukazą ir Egiptą, kur padarė svarbių archeologinių tyrinėjimų. Reiškėsi ir politikoje (buvo griežtas kanclerio Bismarko priešininkas). Parašė kelis labai svarbius vadovus, skirtus medicinos studentams, Jovėikalai išversti į daugelį kalbų.

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN MACHINISTS DIEMAKERS

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. None other need apply. And be able to work the night shift.

Apply 7:30 to 4:30 Mon. thru Fri.

THE OLOFSSON CORPORATION

2727 LYONS AVE.
LANSING, MICHIGAN 48910
An Equal Opportunity Employer (95-4)

WANT JOURNEYMAN OR 1ST CLASS SKILLED DIE MAKERS

Progressive die experience necessary. Must have job shop experience. Full time, days, fringe benefits and overtime.

ZIP TOOL & DIE

15325 Brookpark Rd.
Cleveland, Ohio (2-8)

DIE MAKERS

Experienced in auto trim molding dies. Overtime, long program, full benefits. Openings on days also nights.

CENTURY TOOL CO.

32201 NORTH AVIS
MADISON HEIGHTS, MICH. (3-6)

AUTOMATIC SCREW MACHINE

SET UP MAN.
Minimum 5 years experience on Acme Gridleys.
Fringe benefits, long program.
ARMEX CORP.
313-588-6093 (3-9)

PAGERBKIME ČIURLIONIEČIUS

atsilankydami į rengiamą jų pagerbimo

KONCERTA-BALIUS

š. m. sausio 22 d., 7 v. v., Šv. Jurgio parapijos salėje.

Programoje Čiurlionio ansamblio atliks operų chorines ištraukas su sol. IRENA GRIGALIŪNAITE.

Kvietimus prašome užsisakyti pas: O. Jokūbaitienę — telef. 681-9143, F. Eidimtą — 692-1129 ir 481-5314, J. Bielinį — 531-4111. Stalai 10 asm. šokiai grojant WENDEL orkestrui.

PAGERBIMUI RENGTI KOMITETAS

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Kaina \$6.00

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Amerikos Lietuvių Taryba prašo visus, kurie pasirašo petiją prezidentui A. Nixon'ui, pažymėti savo vardą, pavardę ir adresą. Peticijos lapus su parašais prašoma gražinti į ALT'os būstinę, 2606 West 63rd St., Chicago, Illinois 60629 iki 1972 m. sausio 20 d.

• New Yorko krikščionys demokratai ruošia a. a. prel. M. Krupavičiaus vienerių mirties metų minėjimą š. m. sausio 23 d., 3:30 v. p. p. Kultūros židinyje — 361 Highland Blvd., Brooklyne. Minėjime kalbės prel. J. Balkūnas. Visi lietuviai maloniai kviečiami minėjime dalyvauti.

• Atostogos Floridoje geriausiai praleisite V. ir A. Tomkų vasarvietėje Sapphire Sea, 700 Ocean Dr., Juno Beach, North Palm Beach, Fla. 33408. Telef. (303) 844-3388.

Vasarvietė prie pat Atlanto vandenyno. Graži aplinka. Malonus patarnavimas. Puikūs kambariai su virtuvėmis. Atvykę nesigailėsite.

• Lietuvių Tautinių Namų (6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje, tel. 778-9878) pastogės patalpos atdaros vakarais; darbo dienomis nuo 5:30 val. p. p., šeštadieniais nuo 2 val. p. p. ir sekmadieniais nuo 12 val. dienos. Organizacijos ir pavieniai asmenys gali patalpas apžiūrėti ir susitarti dėl jų naudojimo. Norintieji tartis kitu laiku prašomi kreiptis į Bronių Kasakaitį, telef. 778-7707.

• Bronius Nainys sutiko atstovauti JAV LB švietimo tarybą tolimesniuose pasitarimuose su Chicagos miesto pareigūnais, norint įvesti lituanistiką į miesto viešųjų pradžios mokyklų programą.

• Edvardas Mankus, Chicago Tribune foto reporteris, sausio 26 d., 8 v. v. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, Chicagoje, rodys įdomias vaizdų nuotraukas filmus. Įėjimas visiems laisvas.

VENEZUELA

APVOGĖ BIELIŪNŲ PREKYBOS ĮSTAIGA

Gruodžio 31 naktį nežinomi piktadariai per sandėlio langelį įsilaužė į žinomą lietuvių prekybą Maracay mieste — CASA EUROPA —, kurios savininkė yra našlė Vanda Bieliūnienė.

Daugiausiai išnešta įvairių rūšių laikrodžių ir kitų brangenybių maždaug už 60.000 bolivarų (apie \$13,650).

Atrodo, kad šiai vagystei buvo ruošiasi seniai.

Vagystę V. Bieliūnienė pastebėjo tik sausio 3 dieną atvykusi prekybos įstaigon.

NELAIMĖS

Naujųjų Metų išvakarėse grįžtant iš nuosavos verslavietės, Caracas mieste sunkiai susidūrė su kitu automobiliu dipl. teisininkas Kazimieras Nausėda. Artimiausioje ligoninėje suteikus pirmąją pagalbą nukentėjusis po kiek laiko parvežtas namo.

Tą pačią naktį Maracay mieste, prekybininkas Juozas Gineika prekybos Punto de Oro savininkas, pergyveno pirmąjį širdies priepuolį. Ligonis dabar yra griežtoje gydytojų priežiūroje.

Prieš kiek laiko, Vilius Folkmanas pergyvenęs širdies priepuolį tarnyboje, stiklo išdirbinių fabrike Las Tejerias, gydytojų priežiūroje ir žmonos slaugomas, stengiasi sustiprėti nuosavose namuose Maracay.

Caracas gyvenas p. Orenas sunkiai serga plaučių uždegimu ir šiuo metu yra gydytojų priežiūroje vienoje Caracas ligoninėje.

LIETUVISKAS ŠEIMAS SUKURĖ

Inž. Linas Mažeika iš Caracas su Nijole Kukanauzaite iš Maracay. Jaunieji medaus mėnesį praleidžia kelionėje automobiliu po Pietų Ameriką. Naujųjų Metų sveikinimą atsiuntė iš Limos-Perų.

Studentas Algimantas Dugnas susituokė su Sofija Šulcaite, abu gyvena ir tarnauja Caracas. (v)

LOS ANGELES

N. METŲ SUTIKIMAS

Los Angeles Tautinių Namų ruoštas Naujų Metų sutikimas praėjo labai nuotaikingoje ir šeimyniškoje nuotaikoje. Nors žmonių buvo neperdaugiausiai, bet pakili ir draugiškai šeimyniška nuotaika įrodė, kad ne žmonių kiekybe, bet kokybė sudaro parengimų pagrindą.

Senuosius metus išlydėjo ir naujuosius priėmė dr. Jurekūnas savo trumpa patriotine kalba; toliau — Tautos himnas ir tradicinis šampanas sutiko naujai gimusius 1972 metus.

Ponios, vadovaujamos p. Jurekūnienės, paruošė puikų

ADVENTINĖ ŠVENTĖ VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Lietuvių Vasario 16 gimnazijos Evangelikų Jaunimo Ratelis kiekvienais metais surošia adventinių apmąstymų sekmadienį. Šiemet jis įvyko paskutinį advento sekmadienį, gruodžio mėn. 19 d. Į gimnazijos valgyklos salę susirinko apie 50 ratelio narių bei jų svečiai iš Romuvos ir iš toliau.

Šventei vadovavo jos organizatorius, Jaunimo ratelio vadovas ir evangelikų tikybos dėstytojas mokyt. Fricas — Jonas Skėrys. Jis pakvietė skaučių atstovę skiltininkę Angelę Vilčinskaitę, skautų atstovą tūtininką Manfredą Šiušelį, ateitininkų moksleivių pirmininką Petrą Dauknį ir Vokietijos lietuvių studentų sąjungos atstovą stud. Petrą Veršelį uždegti eglutę. Visi sugiedojo "Žinau aš skaisčią rožę".

Mokyt. Fr. Skėrys pasveikino ratelio narius ir svečius, ypatingą dėmesį atkreipdamas į tuos, kurie šioje šventėje dalyvauja pirmą kartą. Fr. Skėrys pastebėjo, jog mokiniai evangelikai Vasario 16 gimnazijoje sudaro tik 1/4 visų moksleivių, tačiau gražiai veikia ir savo įnašu įdeda savo dalį į visos gimnazijos veiklą bei jos populiarinimą. Sklandžiai bendradarbiaujama su katalikų kapelionu ir kitais mokytojais bei mokiniais.

Maldą prieš valgį sukalbėjo kun. A. Gelžius.

valių stalą, kuris daug prisidėjo prie viešnių ir svečių nuotaikos ir lietuviško posakio: "senovės lietuviai ir užvalgydavo, išgerdavo ir padainuodavo..." Šį kartą viskas buvo atlikta pagal prabangių tradicijas, ypač ilgai skambėjo "...galanda kirvius, kalavijus aštirus..."

Baliaus pasisėkimą įrodė faktas, kad svečiai išsiskirstė tik 5 val. ryto. Ypatinai akis krito liuksusiniai ponų parėdai. (V. Irl.)

• Floridoje rasite jaukią lietuvišką nuotaiką Jazbučių vasarvietėje, 8910 Collins Ave., Miami Beach, Florida. Visi butukai turi oro šaldymą (air conditioning), pilnai įrengtas virtuves su šaldytuvais, Erdvi nuosava automobilių statyti vieta. Puikus plažas čia pat tik perėjus skersai gatvės. Veikia ištisus metus.

Dėl rezervacijų skambinkite (305) 865-9258 ar 865-2678.

MIAMI BEACH NĖRA ŽIEMOS. Vainų resorte praleisit žiemą pasimandant jūroje.

Išnuomojami butai ir kambariai su visais patogumais, 8210 Harding Ave., Miami Beach, Florida, tel. (305) 864-3586.

nus. Nors po vakarykščių moksleivių kūčių ir eglutės su dovanomis bei sočių sekmadienio pietų niekas alkio nejautė, besišnekučiuojant skandūs pyragai pamažu pranyko nuo stalų.

Kun. A. Gelžinius kalbėjo apie Kristaus gimimą ir Jo misiją šiame pasaulyje. Pasakodamas pirmojo savo apsilankymo Vasario 16 gimnazijoje išpūdžius, svečias pastebėjo, jog labai svarbu, kad čia mokoma tikybos ir jaunimas auklėjamas religine bei tautine dvasia. Malonu buvo patirti, kad šiandien nėra daroma jokio skirtumo tarp mokinių evangelikų ir katalikų, kad išviešpatavo ekumeninė dvasia, kad išsiamoninta, jog visų krikščionių bendras priešas yra iš Rytų slenkąs materialistinis ateizmas.

Raimunda Šreifeldaitė, V klasės mokinė, prieš pusmetį palikusi sovietinės mokyklos suolą Kaune, padėklamavo eilėraščių "Šventos Kalėdos". Antanas Šiuždinis, VI kl. mokinys, atvykęs su tėvais Vokietijon iš Lietuvos prieš keletą metų, akordeonu pagrojo "Niekados taip gražiai neskambėjo varpai".

Vasario 16 gimnazijos katalikų kapelionas kun. J. Dėdinas pažymėjo, jog ir vėl susirinkome prie stalo, kurio kultas nepaneigtinas. Prie stalo pasisėmiamieji dvasinei veiklai. Jis iškėlė F. Skėrio nuopelnus evangelikams ir lietuvių.

Brigita Girskytė, I klasės mokinė, prieš tris mėnesius atvykusi į Vasario 16 gimnaziją ir ne mokėdama lietuviškai kalbėti, padėklamavo eilėraščių lietuvių kalba "Šventa naktis" ir Jutta Pydaitė, II kl. mokinė eilėraščių "Kalėdos".

Mokyt. Fr. Skėrys padėkojo visiems dalyviams už gausų atsilankymą, kalbėtojams už gražias ir pamokančias mintis, deklamuotojams už skambų žodį ir talkininkams už pagalbą organizuojant apmąstymų popietę, o rėmėjams — už igalinimą surošti vaišes. Religinių ir tautinių mąstymų valandėlė baigta Kalėdų giesme "Tyli naktis, šventa naktis".

Per šią popietę visi kalbėjo tik lietuviškai. Tas parodo lietuvių evangelikų tautinį supratimą ir prisirišimą prie savo tėvynės Lietuvos.

J. Lukošius

KVIEČIA Į BALIŲ

A. L. T. S-gos Chicagos skyrius š. m. sausio mėn. 22 d., 7 v. v. gražioje Lietuvių tautinių namų pastogėje, 6422 So. Kedzie Ave. ruošia nuotaikingą balių su menine programėle. Skyriaus valdyba kviečia visus narius ir plačiąją Chicagos lietuvišką visuomenę atsilankyti į šį balių, kuriame prie geros muzikos bus kultūringai praleistas šeštadienio vakaras.

Šie metai yra Jaunimo Metai, tai šiame baliuje laukiama ir mūsų gražusis jaunimas.

Stalai po 10 asmenų. Vieni asmeniui su šalta ir šilta vakariene kaštuoja 7.50 dol. Dėl rezervacijos galima skambinti pirm. O. Biežienei, tel. RE 7-7868 arba p. E. Matutienei — PR 8-4236. (jj)

KĄ ŽINAI APIE LIETUVĄ?

What do you know about Lithuania? klausia savo pirmame pasaže keturiolikos puslapių leidinys, skirtas Lietuvos propagavimui amerikiečių tarpe. 200,000-000 and Lithuania — šį leidinį parašė Algirdas Gustaitis ir praeitų metų pabaigoje išleido Amerikos Lietuvių Bendruomenės, Jaunimo taryba Los Angeles mieste. Kelis teksto brėžinius atliko Kestutis Stropus. Įvadą parašė buvęs Amerikos Jungtinių Valstybių pasiuntinys Lietuvoje O. Norem.

Įvade ministeris O. Norem patenkintai konstatuoja, kad šio trumpučio leidinio tekstas palaiko Lietuvos tragediją atvirą.

Tekstas sutrauktas į lakonišką trumpus skyrius. Čia suskamba daviniai apie lietuvišką proistorę, Lietuvos karalystės užuomazga, daviniai kronikose, Lietuvos didybės periodas. Tuoj pat seka lietuvių valstybės konfliktas su germanais, su slavais. Paskutiniojo šimtmečio įvykiai atskleidžia perspektyvas, kuriose susikūrė, klestėjo ir kentėjo Nepriklausoma Lietuvos

DIRVAI AUKOJO

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

T. Bartkus, Sarnia	5,00
W. Užpurvis, Windsor	2,00
E. Andrašiusas, Cleveland ..	2,00
K. Musteikis, Chicago	2,00
A. Zenkus, Worcester	2,00
V. Urbaitis, Cleveland	2,00
P. Budininkas, Cicero	15,00
B. Grincius, Cleveland	2,00
A. Mlaknis, Santa Monica	2,00
E. Noakas, Ozone Park	5,00
R. Minkūnas, Seven Hills	2,00
Lietuvių Jaunimo kongresas	
New York	20,00
J. Bartkus, Chicago	11,00
D. Senikas, Monticello	27,00
J. Mockus, Cleveland	7,00
S. Antonaitis, Chicago	5,00
J. Brantas, Millbury	2,00
A. Goberis, St. Louis	5,00
A. Vokietaitis, New Haven	3,00
V. Kecorius, Toronto	2,00
J. Dačys, Dorchester	7,00
A. Stankūnas, Cleveland	2,00
L. Lendraitis, So. Boston	2,00
I. Šermukšnis, Baltimore	3,00
K. Šeputa, Miami Beach	2,00
J. Drasutis, Pittsburgh	2,00
Lietuvių Namų ir Darlaus	
Girėno Klubas, Detroit	25,00
A. Piliplys, Toronto	7,00
K. Čėsa, Worcester	2,00
W. Valys, Stratford	2,00
K. Arnasaitis, Geneva	2,00
L. Garbačiauskas, Toronto	7,00
A. Bukūnas, St. Charles	2,00
J. Stelmokas, Landsdowne	2,00
S. Balys, Grand Rapids	2,00
V. Staškevičienė, Detroit	2,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

valstybė. Aiškiais strichais bylojama apie tautžudystę, apie egzodą...

Atskirais skyreliais skaitytoji pristatomas mažos lietuvių tautos didelis kultūrinis įvairumas.

Leidinyje yra įdomus, su gestijuojančio turinio ir teikiąs maksimumą žinių puslapių minimumą. Tačiau jo turiniui autorius panaudojo apie dvidešimtį stambių, temą liečiančių, veikalų.

Leidinyje gaunamas per P. O. Box 17687, Los Angeles, Calif. tiesiog iš leidėjų. Sumanymui paremti pageidaujama vieno dolerio auka už egz. (jg)

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

DAVENPORT SET UP AND OPERATE

Individual to set up and operate Davenport Screw Machines. Candidate will have a minimum 5 years experience. Must read Blue Prints use Measuring equipment, and have machine experience in short runs, Close Tolerance, small parts and Stainless Steel Stock.

Start \$4.73 an hour, excellent benefits, steady work.

APPLY IN PERSON

OMNI SPECTRA INC.

24600 Hallwood Court

Farmington, Mich. 48024

An Equal Opportunity Employer

Brangiai motinai Lietuvoje mirus,

Dail. JUOZUI BAGDONUI

nuoširdžią užuojautą reiškia

Elena ir Jurgis
Sirusai

INŽINIERIUI-PULKININKUI

ANTANUI NOVICKIUI

mirus, Jo žmonai BIRUTEI NOVICKIENEI ir

šeimai gilią užuojautą reiškiamo

Ignas ir Tadas Šešplaukiai